

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 49 Sunnuntaina, 29 joulukuuta 2024

ISSN 2954-243X

Retkiluistelun viehätys

Palosaaren kirjasto

Waasan Päivälehti, Wasa Dagblad ja Wasa Daily täyttävät 2 vuotta

2024 Historian lämpimin vuosi

TOSCA kaupungin-teatterissa
KATRIINA Wasa Teater:ssa

Vaasa tarjoaa endorfiinipaukun

TÄÄLLÄ OLEMME:
vpress.ovh

Hyvää Uutta Vuotta!

Kulunut vuosi 2024 – sekoitus valoa ja varjoa

Vuosi 2024 – haasteiden ja edistyksen vuosi

Kulunut vuosi on ollut kontrastien vuosi. Samalla kun maailma jatkaa toipumistaan pandemiasta ja Ukrainan sota heittää pitkän varjon Euroopan ylle, Suomi on onnistunut säilyttämään asemansa yhtenä maailman vakaimmista ja onnellisimmista maista.

Terveys ja hyvinvointi

Covid-19 on siirtynyt pandemiasta endeemiseen, ja yhteiskunta on sopeutunut uuteen normaaliin. Rokotukset ja lisääntynyt tieto tartuntojen leviämistä ovat vähentäneet merkittävästi tautitaakkaa. Tästä huolimatta maan hyvinvointialueet, erityisesti Pohjanmaan hyvinvointialue, ovat kohdanneet suuria haasteita. Leikkaukset, henkilöstöpula ja hoidon laadun heikkeneminen ovat yleistyneet. Kysymys siitä, miten varmistaa kestävä hyvinvointi tuleville sukupolville, on ajankohtaisempi kuin koskaan.

Talous ja puolustus

Suomen talouteen on kohdistunut edelleen paineita, ja valtionvelka on kasvanut voimakkaasti. Veroja ja maksuja on korotettu talousarvion tasapainottamiseksi, mutta vaikutukset kotalouksiin ja yrityksiin ovat tuntuneet. Samaan aikaan puolustusmenot ovat kasvaneet merkittävästi ja yhteistyö Naton kanssa on syventynyt. Parantunut turvallisuustilanne on pakottanut Suomen painottamaan entistä enemmän puolustusta, mikä on vaikuttanut muihin yhteiskunnan

osa-alueisiin.

Sota ja rauha

Ukrainan sota on edelleen kärjistynyt, ja humanitaarinen kriisi alueella on syvä. Venäjän hyökkäyksellä on ollut vakavia seurauksia Euroopan turvallisuudelle ja taloudelle. Laajoista pakotteista ja Ukrainalle annetuista sotilaallisesta tuesta huolimatta konfliktiin ei ole pystytty löytämään rauhanomaista ratkaisua. Venäjän muuttunut ydinaseodotus on lisännyt jännitteitä entisestään ja luonut Euroopalle epävarman tulevaisuuden. Gazan sota kaikkine tuhoisine seurauksineen on jatkunut koko vuoden.

Ja Syyrian tilanne äskettäin vallanvaihdon jälkeen on täysin epäselvä. Entinen runoilija, jolla oli satoja tuhansia elämiä omantunnon suhteen, otettiin vastaan lämpimillä käsillä Moskovassa.

Lämpimämpi Suomi

Kulunut vuosi on merkinnyt myös selvää käännekohtaa ilmastossamme. Suomen keskilämpötila on ensimmäistä kertaa ylittänyt 1,5 astetta esiteolliseen aikaan verrattuna. Vaikka tämä kasvu saattaa tuntua pieneltä, sillä on jo alkanut olla huomattavia seurauksia luonnollemme ja yhteiskunnallemme.

Äärimmäiset sääilmiöt, kuten pidemmät ja voimakkaammat helteallot, rankkasateet ja epäsäännöllisemmät sateet, ovat yleistyneet. Suomessa sääkatastrofeja ei ole vielä koettu, vaikka talvet ovat lyhentyneet, Etelä- ja Keski-Suomessa hiihtokelit alkavat puuttua kokonaan ja kirjanpaina leviää. Nämä muutokset vaikuttavat kaikkeen maa- ja metsätaloudesta tervey-

teen ja infrastruktuuriin. Merenpinnan nousu uhkaa rannikkoalueita, ja muuttuvat sääolot vaikuttavat ekosysteemeihin ja biologiseen monimuotoisuuteen.

Se, että keskilämpötila on ylittänyt Pariisin sopimuksen 1,5 asteen tavoitteen, on vahva muistutus siitä, että ilmastokriisi on tässä ja nyt. On ratkaisevan tärkeää, että tehostamme toimiamme kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja muuttuvaan ilmastoon sopeutumiseksi.

Mitä odottaa tulevaisuudessa?

On vaikea ennustaa, mitä tulevaisuus näyttää. Mutta yksi asia on varma: maailma jatkaa muuttumistaan yhä kiihtyvällä vauhdilla. Vastataksemme tuleviin haasteisiin meidän on tehtävä yhteistyötä kestävämmän ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan rakentami-

seksi.

Kulunut vuosi on ollut sekä valon että varjon vuosi. Mutta tekemällä yhteistyötä voimme voittaa kohtaamamme haasteet ja luoda paremman tulevaisuuden itsellemme ja tuleville sukupolville.

Ja lopuksi: Suomi on edelleen keidas myrskyissä maailmassa.

Vaikka Suomi on kohdannut kuluneen vuoden aikana useita haasteita, se on onnistunut säilyttämään asemansa yhtenä maailman vakaimmista ja demokraattisimmista kansakunnista. Suomalaisten korkea elämänlaatu ja vahva yhteisö ovat osoittautuneet suureksi voimavaraksi vaikeina aikoina.

Kuvaliite - bpress.ovh

Puccinin ooppera ”Tosca” kaupunginteatterissa tammikuussa

Vaasan kaupunginteatterin kauden 2024-2025 oopperatarjonta saa kunnian aloittaa vuoden 2025 alussa ikonisella Giacomo Puccinin teoksella, *Tosca*. Tämä odotettu esitys kohoaa kunnioitettavasti Romeo-näyttämölle tammikuussa 2025.

Tosca on Puccinin mestariteos, joka perustuu Victorien Sardoun näytelmään *La Tosca*. Teoksen kapellimestarina toimii vuosille 2025-2028 valittu Anna-Maria Helsing ja ohjauksesta vastaa Vaasan kaupunginteatterin teatterinjohtaja Seppo Välinen. Tämän musiikillisen ilotulituksen pukusuunnittelusta vastaa Emilia Eriksson ja lavastuksesta Mika Ha-

ranen. Oopperan on sovittanut Touko Niemi.

Rooleissa loistavat tunnetut suomalaiset solistit, kuten sopraano Reetta Haavisto Floria Toscan roolissa, baritoni Walteri Torikka Paroni Scarpian roolissa ja tenori Mika Pohjonen Mario Cavaradossina.

Vaasan kaupunginorkesteri ja Vaasan oopperayhdistyksen kuoro tekevät yhteistyötä tämän upean esityksen toteuttamiseksi. Ensi-illan odotetaan olevan juhla-va hetki niin kulttuurin ystäville kuin oopperan ystäville ympäri Suomen.

”*Tosca* on musiikillisesti todella ihana ooppera, josta löytyy aivan kaikkea. On hienoa, että orkesterimme saa soittaa tämän teoksen ja saamme meitä varten oman orkestraation. Olen erittäin onnellinen hienosta solistikaartista!” kertoo

oopperan kapellimestari Anna-Maria Helsing.

”*Tosca* kuuluu Giacomo Puccinin kolmeen suureen oopperaan ja edustaa verismin tyyliä. Verismi tarkoittaa naturalisuutta, joka kuvaa tavallisia ihmisiä jokapäiväisissä tilanteissa. Toscan hurja ja tiheä trilleri tapahtuu yhden vuorokauden aikana, kesäkuussa 1800”, kuvailee ohjaaja Seppo Välinen.

Tosca kertoo Roomassa vuonna 1800 tapahtuvasta dramaattisesta tarinasta, joka kuvaa aikakauden poliittista myllerrystä ja rakkautta koettelevia kohtaloita. Se on ooppera, joka tempaa katsojan mukaansa verismin tyyliin ja tarjoaa koskettavan matkan historialliseen aikaan.

Vaasan kaupunginteatterin päätös tuoda *Tosca*

ohjelmistoon on merkittävä askel kaupungin oopperatarjonnan monipuolistamisessa ja vahvistaa Vaasan mainetta oopperakaupunkina. Tämä näytös ei ainoastaan tarjoa unohtumattomia elämyksiä, vaan myös vahvistaa kaupungin asemaa kulttuurin keskuksena Suomessa.

Puccinin intohimo: Perhevelvollisuudesta oopperan kirkkaisiin valoihin

Giacomo Puccini, syntynyt musiikkisukuun Luccassa, Italiassa vuonna 1858, ei alun perin ollut tarkoitettu lavalle.

TABLETILLA TÄTÄ LEHTEÄ VOIDAAN LUKEA MISSÄ TAHANSA:

Kuten tässä Levillä

Kirkkomuusikon uraa isänsä jalanjäljissä odottava nuori Puccini löysi lohtua Verdin mahtavista oopperoista. Tämä herätti hänessä intohimon, joka mulistai-si tulevien sukupolvien italialaisen oopperan.

Nuorena orvoksi jäänyt Puccini jatkoi eteenpäin ja opiskeli Milanon konservatoriossa. Al-kuhaasteista huolimatta hänen kiitaton lahjakkuutensa loisti läpi. Hänen valmistumisteok-sensa "Capriccio Sinfonico" sai kiitosta innovatiivisuudestaan ja tunteellisesta syvyydes-tään, piirteistä, joista tulisi synonyymejä hänen oopperateoksilleen.

Puccinin varhaiset oopperat saavuttivat ristiriitaita menestystä. Hänen järkkymätön päättä-väisyytensä ja yleisön toiveiden syvälinen ymmärtäminen johtivat kuitenkin läpimurtoon "Manon Lescautin" myötä vuonna 1893. Oopperan sydäntäsärkevä tarina ja kohoavat melo-diat lumsivat yleisöä kaikkialla Euroopassa.

Seuraavien kolmen vuosikymmenen aikana Puccini uudelleenmääritteli oopperan. Hän loi mestariteoksia, kuten "La bohème", koskettavan kuvauksen rakkaudesta ja menetyksestä kamppailevien taiteilijoiden keskuudessa, ja "Toscan", jännittävän tutkimuksen rakkaudesta, petoksesta ja poliittisesta myllerryksestä.

Puccini ei pelännyt rikkoa rajoja. "Madama Butterfly", traaginen kuvaus japanilaisesta geishasta, jonka amerikkalainen rakastaja hylkää, järkytti yleisöä realismiudellaan. Sen voimakas musiikki ja ajattomat teemat kuitenkin vakiinnuttivat Puccinin aseman oopperalavan jättiläisenä.

Giacomo Puccinin elämä päättyi traagisesti vuonna 1924. Mutta hänen perintönsä elää. Hänen oopperoitaan esitetään edelleen kaikkialla maailmassa, ja niiden intohimoiset melodiat ja unohtumattomat hahmot lumoavat sekä nuoria että vanhoja yleisöjä. Puccinin tarina on todiste intohimon muokkaavasta voimasta ja osoittaa, että jopa velvollisuuden polulta voi puhjeta todellinen taiteellinen nero.

* JUNALIIKENNE

Junavuorot Seinäjoelle lisääntyvät, linja-autovuorot vähenevät vuodenvaihteessa

Joukkoliikenteen vuorotarjontaan muutoksia 2.1.2025 alkaen Seinäjoen ja Vaasan välillä

Seinäjoen ja Vaasan välisen joukkoliikenteen vuorotarjonta muuttuu tammikuun alussa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus ilmoittaa, että VR käynnistää uudelleen junavuorot, joiden avulla matkustajat voivat jatkossa saapua Seinäjoelta Vaasaan jo aamukahdeksaksi. Tämä muutos johtaa linja-autovuorojen vähentämiseen, sillä osa vuoroista olisi päällekkäisiä junavuorojen kanssa.

Vuodenvaihteessa lakkautetaan seuraavat linja-autovuorot:

07.15 Seinäjoki–Vaasa (pikavuoro)

15.00 Vaasa–Seinäjoki (pikavuoro)

Lakkautettavat vuorot ovat kulkeneet suoraan Valtatie 18:aa pitkin pysähtymättä Isonkyrön tai Ylistaron keskustoissa. Lisäksi joihinkin muihin yhteysvälin vuoroihin on tulossa pieniä aikataulu-muutoksia.

Muutoksilla pyritään tehostamaan joukkoliikenteen tarjontaa ja huomioimaan junavuorojen kasvava käyttöpotentiaali. VR:n uudistuksen odotetaan parantavan työmatkaliikenteen sujuvuutta erityisesti varhaisaamun matkustajille.

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehteä

* VAMK

Wasa Innovation Center ja Vaasan ammattikorkeakoulu tiivistävät yhteistyötään avainkumppanuus-sopimuksella

Wasa Innovation Center (WIC) ja Vaasan ammattikorkeakoulu (VAMK) ovat solmineet avainkumppanuussopimuksen, joka vahvistaa organisaatioiden välistä yhteistyötä ja luo perustan systemaattiselle ja tulokselliselle yhteistoiminnalle. Sopimus allekirjoitettiin 16. joulukuuta, ja sen tavoitteena on syventää jo olemassa olevaa kumppanuutta sekä löytää uusia tapoja edistää alueen kehitystä.

Allekirjoittajina toimivat WIC:n toimitusjohtaja Sture Udd ja VAMK:n rehtori, toimitusjohtaja Hannu Vahtera.

"Merkittävä lisä kumppaniverkostoon"

VAMK:n rehtori Hannu Vahtera näkee yhteistyössä suurta potentiaalia:

– Olen iloinen, että avainkumppaniverkostomme laajenee ja kattaa nyt myös Wasa Innovation Centerin kaltaisen merkittävän alueellisen kehittäjän. Yhteinen toteutillamme on edistää vaikuttavia tutki-mus-, kehitys- ja innovaatiohankkeita koko alueemme hyväksi, hän toteaa.

Wasa Innovation Centerin toimitusjohtaja Sture Udd korostaa yhteistyön molemminpuolisia hyötyjä:

– Toivon, että yhdessä opiskelijoiden ja VAMK:n asiantuntijoiden kanssa saamme aikaan jotain uutta ja merkityksellistä. Näen yhteistyömme hyödyttävän molempia osapuolia. Luomiamme innovatiivisia ratkaisuja voidaan hyödyntää opetuksessa ja TKI-toiminnassa, ja me voimme löytää yrityksemme osaamista ja lahjakkaita uusia työntekijöitä kansainväliseen toimintaan.

"Katse kansainvälisiin avauksiin"

VAMK:n tutkimus-, kehitys- ja innovaatiojohtaja Marja-Riitta Vest odottaa tulevaisuudelta konkreet-tisia tuloksia:

– Teemme jo nyt yhteistyötä muun muassa Wasa Future Festivalin ja WIC Science Channelin puitteis-sa. Tulevaisuudessa odotan mielenkiintoisia kansainvälisiä hankeavauksia, jotka yhdistävät osaami-semme ja tuottavat edelläkävyyä ratkaisuja päivänpolttaviin kysymyksiin, Vest sanoo.

Avainkumppanuus tukee alueellista kehitystä Avainkumppanuussopimuksen myötä yritykset ja yhteisöt saavat mahdollisuuden kehittää liiketoimintaansa kestävästi ja vastuullisesti sekä houkutelaa alan huippuosaajia. Yhteistyö rakentuu vuosittaisen sopimuksen pohjalta ja tähtää siihen, että yritysten käytössä on tulevaisuudessa osaavaa työ-voimaa. Vaasan ammattikorkeakoulu tunnetaan työelämä-lähtöisestä opetuksesta ja kansainvälisyydestä.

Kou-lutuksen painopisteinä ovat energiatehokas tekniikka, vientiteollisuuden liiketoimintaosaaminen sekä modernit sosiaali- ja terveystalvet. Yhteistyö Wasa Innovation Centerin kanssa vahvistaa VAMKin roolia alueen kehityksen tukipilarina ja tarjoaa opiskelijoille arvokkaita mahdollisuuksia päästä mukaan innovaatiohankkeisiin.

Lähde: STTInfo/VAMK

Kuva:

Vasemmalta VAMKin rehtori, toimitusjohtaja Hannu Vahtera ja palveluliiketoiminnan päällikkö Jen-na Puska, Wasa Innovation Centerin toimitusjohtaja Sture Udd sekä VAMKin TKI- ja palveluliiketoiminnan johtaja Marja-Riitta Vest. Satu Aaltonen/ VAMK

*** AVANTOINTI**

Vaasa tarjoaa endorfiini-paukun!

Vaasan sisäsatamassa odottaa jälleen ainutlaatuinen kokemus, kun kaupungin suosittu avantouintipaikka avatiin 1. marraskuuta.

Tämä maksuton ja kaikille avoin virkistysalue tarjoaa mahdollisuuden nauttia avantouinnin hyvää tekevästä vaikutuksesta jokaisena viikonpäivänä klo 6–21.

Sisäsataman avantouintipaikka on noussut erityiseksi suosikiksi niin paikallisten kuin matkailijoiden keskuudessa. Paikka tarjoaa turvallisen ja helppokäyttöisen tavan kokea talvinen virkistäytyminen. Säännöllisesti avantouinnilla käyvät kuvailevat kokemusta ”ihanan koukuttavaksi”. He kertovat, että kylmän veden ja lämpimän saunan vuorottelu tuo kehoon miellyttävän endorfiiniryöpyn ja auttaa palautumaan arjen rasituksesta.

Avantouinti tunnetaan sen lukuisista terveysvaikutuksista, kuten verenkierron parantamisesta, stressin lievittämisestä ja immuunijärjestelmän vahvistamisesta. Vaasan kaupunki haluaa tarjota asukkaalleen ja vierailijoilleen mahdollisuuden nauttia näistä hyödyistä täysin ilmaiseksi. Kaikki kiinnostuneet ovat tervetulleita kokeilemaan avantouinnin virkistävää vaikutusta sisäsatamassa – yksin, ystävien kanssa tai vaikkapa perheen voimin. Ota pyyhe ja rohkeus mukaan, ja anna avantouinnin virkistää kehoa ja mieltä!

Viikon taide-elämys:

Hjalmar Munsterhjelm

19.10.1840, Toivoniemi, Tuulos

2.4.1905, Helsinki

Maantie Suomessa, 1865

*** VAASAN SÄHKÖ**

Vaasan Sähkön hinnoittelua saatetaan käsitellä korkeimmassa oikeudessa:

Kuluttaja-asiamies hakee valituslupaa korkeimmasta oikeudesta Vaasan Sähkön toteuttamasta hinnannuutoksesta, kilpailu- ja kuluttajaviraston tiedotteen mukaan.

Markkinaoikeus hylkäsi syksyllä 2024 kuluttaja-asiamiehen kieltovaatimukset, jotka koskivat Vaasan Sähkö Oy:n syksyllä 2022 sähkön hinnankorotuksissa käyttämiä menettelyjä. Kuluttaja-asiamies hakee asiaan korkeimman oikeuden ennakkoratkaisua.

Vaasan Sähkö ilmoitti syyskuussa 2022 korottavansa sähkönmyyntisopimuksen hitoja 15.10.2022 lukien. Yksi-puolisen sopimusehtojen muuttamisen myötä Perussähkö-sopimuksen hinnoittelurakenne muuttui ja sähkön hinta nousi 10,7 sentistä kilowattitunnilta 29,9 senttiin kilowattitunnilta. Hinnankorotuksen suuruus oli lähes 180 prosenttia.

Kuluttaja-asiamies hakee korkeimmasta oikeudesta ennakkoratkaisua sille, voiko sähköyhtiö korottaa

tois-taiseksi voimassa olevan sähkönsopimuksen hintaa enemmän kuin mihin olisi ollut tarvetta pelkästään muuttneiden sähkönhankintakustannusten vuoksi.

Kuluttaja-asiamies pitää markkinaoikeuden tulkintaa hyvin myönteisenä Vaasan Sähkölle ja annettua päätöstä kuluttajan oikeuksia perusteellisesti supistavana. Kuluttaja-asiamiehen näkemyksen mukaan ratkaisu on tehty puutteelliseen arvioon perustuen, sillä menettelyä olisi sähkömarkkinain lisäksi tarkasteltava myös kuluttajansuojalain pohjalta.

Kuluttaja-asiamies Katri Väänänen korostaa, että sähkö on kuluttajille välttämätön palvelu, jolloin sopimusmuutosten arviointi kuluttajansuojalain nojalla on erityisen tärkeää.

Kuluttaja-asiamies hyväksyy sen lähtökohdan, ettei sähköyhtiötä voida sähkömarkkinasääntelyn puitteissa velvoittaa myymään sähköä tappiolla. Jos sähköyhtiön suoja kuitenkin viedään niin pitkälle, että yritys saa poikkeuksellisen olosuhteen nojalla tehdä normaaliolosuhteeseen verraten lisävoittoa kuluttajan kustannuksella,

suosii sopimukseen perustuva menettely elinkeinonharjoittajaa kuluttajansuojalain vastaisella tavalla. Tällöin sopijapuolten oikeudet ja velvollisuudet eivät ole tasapainossa.

*** LUCIA****Folkhälsanin Lucia 2025 herätti poikkeuksellisen voimakkaita reaktioita**

Tämä oli 75. kerta, kun Suomen Lucia kruunattiin. Tämän vuoden Lucia-vaalit ovat herättäneet jälleen vilkasta keskustelua Suomessa.

Folkhälsanin Lucia 2025 Daniela Owusun valinta on saanut osakseen sekä riemua että kritiikkiä. Ehdoton enemmistö luultavasti kannatti Danielan valintaa. Mutta oli pieni vähemmistö, joka ei valitettavasti tehnyt niin ja syyllistyi muutamissa tapauksissa rasistisiin hyökkäyksiin.

”Haluamme lämpimästi kiittää kaikkia, jotka ovat osoittaneet tukensa Suomen Lucia 2024 -tapahtumalle ja ottaneet kantaa rasismia vastaan. Kuulutte enemmistöön, ja sitoutumisenne osoittaa, että rasismia vastustava yleinen mielipide on vahva”, sanoo Folkhälsans förbundin johtaja Viveca Hagmark. Kirjeessään Hufvudstads-bladetille hän ja Anna Hellerstedt kirjoittavat: ”Folkhälsanin saamat rasistiset viestit Suomen Lucia 2024 -tapahtuman yhteydessä ovat järkyttäviä ja syvästi ahdistuneita. Tilanteen julkistamisen jälkeen olemme kuitenkin iloksemme huomanneet, että tämän vuoden Lucian ja kulttuurisen monimuotoisuuden sekä rasismin vastaisen yleisen mielipiteen kannatus on huomattavasti suurempi.”

Ja Ruotsin iltapäivälehdessä Expressenin haastattelussa Daniela itse sanoo: ”-Haluan näyttää, että kuka tahansa voi olla Lucia ulkonäöstä riippumatta.”

Se meni niin pitkälle, että Suomen presidenttipari Alexander Stubb ja Suzanne Innes-Stubb halusivat antaa tukensa Lucianille: ”Nämä kauhistuttavat rasistiset lausunnot ovat merkki siitä, että työtäsi tarvitaan. Viestisi on lämpö ja rakkaus”, Alexander Stubb sanoi, kun Lucia seurueineen vieraili presidentin perheen luona presidentin virka-asunnolla.

Kuva: Matti Porre/Tasavallan presidentin kanslia

*** RAIPPALUODON SILTA****Värikäs valoshow Replot Bridgellä juhlistaa uutta vuotta**

Uudenvuodenaatto 2024 tarjoaa upean kokemuksen, kun Raippaluodon silta valaistaan värikkäällä valoshow'lla. Mustasaaren kunta on juhlan takana ja toivot-

taa kaikki tervetulleiksi osallistumaan tähän ainutlaatuiseen tapaan juhlistaa uutta vuotta.

Kymmenen minuutin valoshow järjestetään useaan otteeseen illan aikana: klo 18, 19, 20, 22 ja keskiyöllä klo 00. Esitys lupaa juhlatunnelmaa koko perheelle ja tarjoaa mahdollisuuden nauttia Replot-sillan kauniista silueteista aivan uudessa valossa. Ota perhe, ystävät ja lämpimät vaatteet mukaan ikimuistoisiin uudenvuodenaaton juhliin kimaltelevan taivaan alla Raippaluodon sillalla. Lämpimästi tervetuloa juhlistamaan uutta vuotta tervehti Mustasaaren kunta.

*** NÄYTTELY****Kuulenoista kertova valokuvanäyttely avautuu Terranovassa**

Pohjanmaan museon Terranova avaa ovensa uudelle valokuvanäyttelylle Apollo 12 & 13, joka jatkaa aikaisemmin esillä ollutta Man on the Moon 55 -näyttelyä. Uusi näyttely on avoinna yleisölle 18.12.2024 alkaen aina helmikuun puoliväliin asti.

Näyttely tarjoaa syväasukelluksen Apollo-ohjelman vaiheisiin ennen historiallista Apollo 11 -kuulentoa ja paneutuu erityisesti Apollo 12- ja Apollo 13 -lentojen dramaattisiin tapahtumiin.

Apollo 12 ja 13: dramaattiset lennot

Apollo 12 -lento oli täynnä jännitystä, kun kaksi salamanskua lähes keskeytti matkan. Miehitys kuitenkin

onnistui tehtäväänsään laskeutua tarkasti Kuuhun, Myrskyjen valta-meren alueelle. Lentoa kuvasi tunnusmerkki, jossa esiintyy amerikkalainen purjealus. Aluksen symboliikka viittasi purjelaivojen aikakauden ja avaruuslentojen väliseen yhteyteen sekä ihmiskunnan etenemiseen uusille rajoille.

Apollo 13 tunnetaan legendaarisena lennosta, joka ei koskaan päässyt määränpäähensä. Huoltomoduulin happisäiliön räjähdys keskeytti lennon Kuuhun, mutta miehistö selvisi hengissä taitavan kriinhallinnan ja yhteistyön ansiosta. Lennolla käytetty tunnus, kreikkalaisen mytologian auringonjumala Apollo, symboloi tieteen ja tiedon valoa, jota avaruustutkimus tuo ihmiskunnalle.

Näyttely vie aikamatkalle Apollo-ohjelmaan

Näyttelyssä esillä olevat valokuvat ja tarinat avaavat ovia avaruusmatkailun historiaan ja ihmiskunnan pyrkimykseen ylittää rajansa. Valokuvien kautta kävijät pääsevät tutustumaan esimerkiksi Apollo 8 -lennolla ikuistettuun legendaariseen kuvaan, jossa Maa nousee Kuun horisontin yläpuolelle. Kuva otettiin jouluaattona 1968 ja on yksi avaruusvalokuvauksen ikonisimmista teoksista.

Näyttelyyn ovat tuottaneet yhteistyössä VB-valokuvakeskus sekä Vaasan museot/Pohjanmaan museo.

Tämä näyttely tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden kokea Apollo-lentojen henki ja historia visuaalisen taiteen kautta. Terranova odottaa kävijöitä tutustumaan näihin ainutlaatuisiin tarinoihin ja kuviin, jotka kertovat ihmiskunnan suurimmista seikkailuista.

Lähde: STTinfo/Vaasan kaupunki

Kuva: Apollo 12:n astronautti Alan Bean laskeutuu LM Intrepidin tikkaita. NA-SA/GSFC/

Arizonan osavaltion yliopisto Public Domain

*** RAIPPALUODON SILTA**

Ota valokuva Raippaluodon sillasta ja syö hyvin hyvin Berny'sissä

Onko sinulla silmää valokuvaukselle ja rakkautta kauniisiin näkymiin? Mustasaaren kunta kutsuu kaikki harrastajista ammattilaisiin osallistumaan inspiroivaan valokuva-kilpailuun, jonka teemana on Raippaluodon silta.

Kilpailu kannustaa osallistujia tutkimaan uusia ja odottamattomia näkökulmia ikoniseen siltaan. Ole luova, leiki kulmil-la ja valolla! Kilpailuun lähetetyt työt arvioi ansioituneista valokuvaajista koostuva asiantuntijajarasti, ja kolme parasta kuvaa palkitaan 50 euron lahjakortilla Berny's-ravintolaan. Erikoisvalaistus ainutlaatuisiin kuviin

Raippaluodon silta tulee olemaan erityisen näyttävä kilpailuaikana. Itsenäisyyspäivänä (6. joulukuuta), uudenvuodenaattona (31. joulukuuta, erityisellä valoesityksellä) ja ys-tävänäpäivänä (14. helmikuuta) silta on erityisesti valaistu, mikä antaa osallistujille mahdollisuuden vangita maagisia hetkiä.

Käytännön tietoa
Kilpailu on käynnissä 5. joulukuuta 2024-16. helmikuuta 2025. Tarkemmat osallistu-misohjeet löytyvät Mustasaaren kunnan verkkosivuilta.

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehteä

*** KESÄTYÖPAIKAT**

Varuboden-Osla palkkaa ensi kesäksi lähes 700 kesätyöntekijää – täysi-ikäisten haku päättyy helmikuun alussa

Osuuskauppa Varuboden-Osla palkkaa ensi kesäksi noin 700 kesätyöntekijää asiakaspalvelutehtäviin Uudellemaalle ja Ahvenanmaalle.

Täysi-ikäisten hakijoiden haku-aika päättyy 2. helmikuuta, ja alaikäisten kesätyöhaku järjestetään erikseen myöhemmin keväällä. Viime vuosien tapaan kaikki hakijat saavat kutsun työhaastatteluun.

Varuboden-Oslan kesätyöhaku on alkanut. Eniten tarvetta kesälomittajille on market-toimialalla, sillä monet toimipaikat sijaitsevat vilkkailla mökkipaikkakunnilla, joilla asiakasmäärä kasvaa kesäisin. Myös ABC-liikennemyymälät, Porvoon ravintolat ja Sokos sekä Hangon Hesburger palkkaavat kesätyöntekijöitä asiakaspalvelutehtäviin.

Tällä kertaa täysi-ikäisille ja alaikäisille järjestetään erilliset hakuprosessit. Monet nuoret aikuiset aloittavat kesätöiden hakemisen jo joululomalla, ja siksi täysi-ikäisten haku-aikaa on aikaistettu viime vuodesta.

– Kesätyötä haetaan nykyään entistä aiemmin. Usein työnhakijat haluavat saada vahvistuksen tulevan kesän työpaikasta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ja tähän toiveeseen pyrimme nyt vastaamaan. Sen sijaan nuorempien hakijoiden kohdalla kesän suunnitelmat tarkentuvat usein vasta lähempänä kesää, Varuboden-Oslan henkilöstöjohtaja Paula Pajunen kertoo.

Vaikka muun muassa ikärajavaltovattavien tuotteiden myynnin vuoksi osa kesätyötehtävistä joudutaan rajaamaan täysi-ikäisille työntekijöille, löytyy mielekkäitä työtehtäviä myös nuoremmille. Myöhemmin keväällä onkin luvassa erillinen haku alaikäisten lyhyempiin kesätyöjaksoihin sekä palkalliseen Tutustu ja tienaa -kesäharjoitteluun. Alaikäisten haku alkaa 17. helmikuuta. (Lähde: STTinfo/Varuboden)

*** KELIAKIA**

Keväästä lähtien saa keliakia-korvausta - mutta vain pienituloiset

Maaliskuusta 2025 alkaen pienituloiset keliakiaa sairastavat saavat helpotusta ruokakuluihin. Uusi käytäntö mahdollistaa sen, että keliakiasta aiheutuvat ylimääräiset ravintomenot, 38 euroa kuukaudessa, voidaan huomioida Kelan maksamassa toimeentulotuksessa.

Korvaus on henkilökohtainen ja koskee jokaista yli 16-vuotiasta keliakiaa sairastavaa perheenjäsentä. Mikä muuttuu?

Eduskunnan hyväksymän muutoksen myötä keliakia-korvausta ei enää makseta erillisenä ruokavaliokorvauksena, mutta toimeentulotukea saavat voivat saada apua ylimääräisiin ruokakuluihin. Tuen piiriin pääsy edellyttää asianmukaisesti diagnosoitua keliakiaa, ja hakemuksen liitteeksi on toimitettava lääkärintodistus tai sairauskertomus.

Kelan etuuspäällikkö Marja-Leena Valkonen korostaa, että tämä muutos ei ole paluu vanhaan ruokavaliokorvaukseen. Tuki on osa toimeentulotukea, joka

on tarkoitettu ainoastaan pienituloisille kotitalouksille ja toimii yhteiskunnan viimesijaisena taloudellisenä tukena.

Kenellä on oikeus korvaukseen?

Korvaus koskee arviolta noin 3 000 asiakasta. Perheet, joissa on keliakiaa sairastavia alle 16-vuotiaita, voivat jo nykyisellään hakea vammaistukea lapsen keliakiakuluihin. Yli 16-vuotiaille uusi tukimuoto on kuitenkin merkittävä taloudellinen apu.

– Muutos asettaa keliakiaa sairastavat yhdenvertaisempaan asemaan muiden toimeentulotuen saajien kanssa, Valkonen toteaa.

Miten haetaan?

Hakemiseen tarvitaan keliakiadiagnoosi, mutta jos asiakas on jo aiemmin toimittanut tarvittavat tiedot Kelalle esimerkiksi ruokavaliokorvausta tai vammaistukea varten, uutta selvitystä ei tarvita. Tämä uusi tukimuoto on tervetullut lisä niille, joiden taloudellinen tilanne on tiukka, ja se pyrkii helpottamaan sairauden aiheuttamaa taloudellista kuormitusta pienituloisten kotitalouksien arjesta. (Lähde: KELA)''

*** VENÄJÄ**

Ex-presidentti Medvedev: Rangaistakaa Eurooppaa!

Ex-presidentti Medvedev kertoi muutama päivä sitten Telegram-kanavallaan yksityiskohtaisesti kan-nastaan Länsi-Eurooppaan.

Hänen mukaansa Eurooppaa on rangaistava kaikin käytettävissä olevin keinoin: poliittisilla, taloudellisilla ja kaikenlaisilla hybrideillä. – Voidaan kysyä, onko se, mitä tapahtuu Suomenlahden pohjas-sa, juuri sitä, mihin Medvedev viittaa. Tässä on hänen tekstinsä: "Tässä sanon

yksityiskohtaisemmin, sillä nykyinen vanha maailma ei herätä minussa muita tunteita kuin syvin inho. Se oli Eurooppa, joka muuttui pahaksi, hulluksi vanhaksi naiseksi, josta tuli ruskofobian tärkein linnoitus maailmassa. Va-lehteleva Eurooppa on syyllinen Istanbulin neuvottelujen kariutumiseen. Aivoton Eurooppa edisti kiihkeästi keskinkertaista pakotekampanjaa, joka johti valtaviin tappioihin sen kansalaisille. Se oli verenhimoinen Eurooppa, joka ruokki kaikkia sodan raivokkaimpia demoneja riippumatta konfliktin osapuolten karsimista tappioista. Siksi Eurooppaa on rangaistava kaikin käytettävissä olevin keinoin: poliittisin, taloudellisin ja kaikenlaisin hybridein. Siksi meidän on autettava kaikkia tuhoisia prosesseja Euroopassa. Eläköön aggressiiviset mellakoijat sen historiallisilla kauduilla! Kunnia siirtolaisjoukoille, jotka tekevät julmuuksia ja tuhoavat kirkkaat eurooppalaiset arvot vihalla! Anna kaikkien euroop-palaisten byrokraattien inhottavien kasvojen kadota tulevien yhteiskunnallisten yhteenottojen virrassa!"

*** VENÄJÄ**

Putin ja juutalaiset

Lehdistökonferenssissa 19.12 Vladimir Putin otti kantaa juutalaisiin. Hänen mukaan etniset juutalaiset repivät Ortodoksisen kirkon hajalle. Hän vertaa tapahtumaa teloitukseen ampumalla. Ja tekijät, he ovat etnisiä juutalaisia.

Ei ole ihan selvä mihin juutalaisiin Putin tässä viittaa. Presidentti Zelensky on toki juutalainen, mutta Putinin puheesta kyseessä ei ole yksi ihminen, yksi juutalainen, vain kyseessä on ryhmä etnisiä juutalaisia.

sia, jotka syyllistyvät räikeisiin, räikeisiin ihmisoikeusloukkauksiin, uskovien oikeuksia vastaan. Tässä on ote Putinin puheesta:

”Tiedättehän, että Venäjän ortodoksisen kirkon tilanne Ukrainassa on ainutlaatuinen. Tämä on räikeä, räikeä loukkaus ihmisoikeuksia, uskovien oikeuksia vastaan. Kirkko revitään hajalle aivan kaikkien silmien edessä.

Tämä on kuin teloitus ampumalla, ja silti maailma näyttää jättävän sen huomiotta. Uskon, että ne, jotka ryhtyvät tällaisiin toimiin, saavat sen takaisin. Mainitsitte, että he repivät asioita kappaleiksi, ja juuri näin tapahtuu. Nämä ihmiset eivät ole edes ateisteja. Ateistit ovat yksilöitä, jotka uskovat aja-tukseen, että Jumalaa ei ole, mutta tämä on heidän uskonsa, vakauksensa ja maailmankuvansa.

Mutta nämä eivät ole ateisteja; He ovat ihmisiä, joilla ei ole minkäänlaista uskoa. He ovat etnisiä juu-talaisia, mutta kuka on koskaan nähnyt heitä synagogassa? Hekään eivät ole ortodoksikristittyjä, koska he eivät käy kirkoissa. Ja he eivät todellakaan ole islamin seuraajia, koska heitä ei todennäköi-sesti nähdä moskeijassa.

Nämä ovat yksilöitä, joilla ei ole ystäviä tai sukulaisia. He eivät välitä mistään, mikä on rakasta meil-le ja Ukrainan kansan ylivoimaiselle enemmistölle.”

Sanontoja kuin ”ryhmä etnisiä juutalaisia, jotka syyllistyvät räikeisiin, räikeisiin ihmisoikeusloukkauksiin, uskovien oikeuksia vastaan”, niitä on kuultu aikaisemminkin. 1930-luvulla.

*** JOULUKUUSET UUSIOKÄYTTÖÖN**

Kututurot pelastavat joulukuuset ja elävöittävät vesistöjä

Vapaa-ajankalastajat järjestävät jälleen perinteiset kututurotapahtumat loppiaisena, tällä kertaa sekä Vaasassa että Espoossa. Tapahtumissa vanhat joulukuuset saavat uuden elämän vesistöissä, toimien tärkeinä kutupaikkoina kaloille.

Joulukuusen upottaminen kututuroksi on ympäristöystävällinen tapa kierrättää käytetty kuusi ja samalla tarjota elinympäristöä kalalajeille. Veden alla kuusi toimii niin kutupaikkana kuin myös ravinnonlähteenä erilaisille vesieliöille. Uusimman tutkimustiedon mukaan kuusilla on myös vettä puhdistava vaikutus.

Kymmenes vuosi Vaasassa, ensi kerta Espoossa Vaasassa on järjestetty kututurotapahtumia jo vuodesta 2016 alkaen, ja tapahtuma on vakiinnuttanut asemansa monien perheiden loppiaisperinteessä. Tänä vuonna kututuroja upotettavan Onkilahden rannalle on helppo saapua. Autot voi jättää liikennepuiston vieressä olevalle parkkipaikalle.

Espoossa tapahtuma järjestetään ensimmäistä kertaa. Kalastusseura Vanhat Kuhat ry kutsuu kaikki halukkaat tuomaan joulukuusensa kalastusseuran mökin pihaan Bodöntie 6:een. Kalastusseuran aktiivit huolehtivat kuusien upottamisesta.

Tule mukaan upottamaan kuusi!

Molemmat tapahtumat järjestetään loppiaisena

6.1.2025 klo 10–14. Tapahtumissa on mahdollisuus upottaa oma joulukuusi ja samalla tutustua muihin vesistöjen hyvinvoinnista kiinnostuneisiin. Järjestäjät ovat paikalla auttamassa kuusien upottamisessa.

Lisätietoja:

Vaasan turotapahtuma: Juha Ojajarju, puh. 045 113 3050

Kuva: Loppiaisena 2024 upotettiin Vaasassa kututuroja hyisessä -30 °C pakkasessa. Kuvat: Juha Ojajarju, Suomen Vapaa-ajankalastajat.

Lähde: Suomen Vapaa-ajankalastajat

TAPAHTUMAT

TIKANOJA:

VUODEN TAIDETAPAHTUMA VAASASSA

Eero Järnefeltin näyttely avautui 23.11.2024

ATENEUM

Gothic Modern - pimpeydestä valoon

4. lokakuuta 2024–26. tammikuuta 2025.

Keskiajan ja renessanssin taide tarjosi 20-luvun taiteilijoille emotionaalista materiaalia ja tapoja käsitellä ihmisen perustunteita sekä syntymää, kuolemaa, kärsimystä ja seksuaalisuutta. Näyttelyn taiteilijoita ovat Arnold Böcklin, Lucas Cranach vanhempi, Akseli Gallen-Kallela, Vincent van Gogh, Theodor Kittelsen, Käthe Kollwitz, Edvard Munch, Hugo Simberg, Helene Schjerfbeck, Marianne Stokes ja Gustave Van de Woestyne.

Ateneumissa ensiesitelynsä jälkeen näyttely matkustaa Norjan kansallismuseoon ja Wienin ALBERTINA-museoon, jossa sen kuratoivat Vibeke Waallann Hansen ja Cynthia Osiecki (kuraattorit, kansallismuseo, Norja) ja Ralph Gleis (johtaja, Alte Nationalgalerie). Näyttelyä täydennetään kattavalla näyttelyluettelolla

Ooppera ja baletti, Helsinki

Leevi Madetojan oop-

pera Pohjalaiset
22.11.2024 – 4.1.2025
<https://oopperabaletti.fi/>

LUX HELSINKI

8.–12.1.2025

Suomen loistavin valofestivaali, Lux Helsinki, on vuosittain järjestettävä valofestivaali, joka levittäytyy ympäri Helsinkiä tammikuun alussa loppiaisen tienoilla.

Tapahtuma esittelee monipuolisesti valotaiteen eri muotoja. Tuomiokirkko on yleensä aivan erityinen nähtävyys festivaalilla. Eli jos tammikuun alussa olet menossa Helsinkiin, niin käy katsomassa.

www.luxhelsinki.fi

TIETEIDEN YÖ

9.1.2025 Helsingissä

Tieteiden yö on tieteen oma kaupunkitapahtuma Helsingissä. Vuosittain tammikuussa järjestettävää tapahtumaa vietetään seuraavan kerran torstaina 9.1.2025. Kirjava ohjelmanjärjestäjien joukko takaa sen, että illan ja yön aikana päästään nauttimaan niin mukavista tempaavista luennoista kuin oivaltamisesta itse tekemällä. Kaikkiin Tieteiden yön tapahtumiin on vapaa pääsy!

Meillä on kesäisin Tieteiden yö Vaasassa. Milloin me saamme

Tieteiden yön talvella?
<https://www.tieteidenyo.fi/>

TOPELIUS-VIIKKO UUDESSAKAARLEPYSSÄ

10-18.1-2025

Monet tapahtumat kaupungin keskustassa ja kylissä.

Muun muassa svengavaa jazzia Anders Lindhin orkesterin kanssa 10.1.25 j

KESKIYÖN HIIHTO Lauantai 11.1. ja 18.1.2025 klo 21.45.

PÄIVÄ KUDDNÄSISÄ 12.1.2025

TALVIUINTI VEXALASSA 12.1.25

SOIHTUKULKUE TOPELIUS PAKRENIIN 14.1.2025

ja TOPELIUS-FESTIVAALI 14.1.2025, Seminaarisali

<https://www.nykarleby.fi/assets/Sidor/1/438/Topeliusveckan-programblad-2025.pdf>

VAASAN KAUPUNGINTEATTERI

Tosca-ooppera

Ensi-ilta 16.1.2025

<https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuurivaasassa-ja-seudulla/vaasan-kaupunginteatteri/tosca/>

MEDIAKIELI (ruotsiksi) 2025: Seminaari

Vaasa 22.–23. tammi-kuuta 2025.

Mediespråk 2025 -tapahtuman järjestävät Ruotsalainen lehdistöpalvelu ja Åbo Akademin elinikäisen oppimisen keskus.

, Hufvudstadsbladet Ab:n, HSS Median, ÅU Median, Ruotsin julkisen koulujen ystävien,

Åbo Akademin säätiön, Ruotsin kulttuurirahaston, Harry Schaumanin säätiön ja Konstsamfundetin kanssa.

Mediespråkin kielijohdajat ovat Jennie Storgård, Minna Levälahti ja Leni Sundman Ruotsalaisessa lehdistöpalvelusta (SPT).

Tammikuussa 2024 seminaari järjestettiin Helsingin Hanasaressa.

<https://www.mediesprak.fi/seminariet/>

BOTHNIA BURLESKI: KAIKKI MIKÄ KIMALLEE

RITZ

25.1.2025 klo 19-22

”Tervetuloa kimalteen, ihastuksen ja henkeäsalpaavan lavataiteen täyteiseen iltaan! Bothnia Burlesque tuo jälleen nostalgisen Ritzin lavalle huikautuksen

Lady Laverna & Arona Showgirls: Olivia Rouge, Nana Lamarr & Rosie Rhyme!

www.ritz.fi/events

KOKOLAN TALVIHARMONIKKA 2025

Karleby vinteraccordeon

8.-15.2.2025

Kokkolan Talviharmonikka on vuonna 1998 aloittanut musiikkifestivaali Kokkolassa

VAASAN KUOROFESTIVAALI XXXI

22-24.5.2025

Vaasan kuorofestivaali on merkittävä kansainvälinen kuoromusiikin tapahtuma. Laulukauden iloinen ja sosiaalinen päätösjuhla on avoin kaikille kuoroille.

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”

6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajankohtainen ooppera

tuo vihan vuodet ja esi-isiemme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille.

Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinkkaudesta, sinnikkyudesta ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa, kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”

www.musiikkijuhlat.fi

KORSHOLMAN MUSIIKKIJUHLAT

23.7.–30.7.2025

”Korsholman Musiikkijuhlat 2024 ja Tove Teuvalla -ooppera ovat ohi ja syksy lähestyy.

Nyt työskentelemme jo kesän 2025 Musiikkijuhlien parissa. Haluamme kuitenkin palata vielä heinä-elokuun lämpimiin päiviin ja festivaalitunnelmiin.”

Korsholman Musiikkijuhlat järjestetään ensi vuonna 23.–30.7.2025.

<https://korsholmmusicfestival.fi/>

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta. Tapahtuma kokoaa osaa- via ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekooelimitystä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisemiseen Vaasassa ja eri puolilla Suomea.

Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus

Gerbyntie 18

65230 Vaasa

<https://wasafuturefesti->

LEHTEMME

Waasan Päivälehti, Wasa Dagblad ja Wasa Daily täyttävät 2 vuotta

Waasan Päivälehti – Paikallinen ja paikallisessa omistuksessa oleva suomenkielinen sanomalehti Vaasassa

Nyt on kulunut kaksi vuotta siitä, kun kaupunkimme ja lähialueemme saivat tervetulleen lisäyksen kolmen uuden

päivälehden muodossa: ruotsinkielinen Wasa Dagblad, suomenkielinen Waasan Päivälehti ja englanninkielinen Wasa Daily, joka julkaisee säännöllisesti materiaalia myös ukrainaksi.

Ainutlaatuinen paikallinen ääni
Wasa Dagblad ei ole vain suomenkielinen sanomalehti – se on myös yksi harvoista täysin pa-

ikallisissa omistuksessa olevista sanomalehdistä alueella. Toisin kuin suuremmat kilpailijamme, joilla on omistajat Tukholmassa ja Seinäjoella, meidän juuremme ovat täällä Vaasassa. Olemme ylpeitä siitä, että olemme aikakauslehti, joka heijastaa Vaasan seudun omaleimaisuutta ja tarjoaa samalla kansallisen ja globaalien näkökulman.

Miksi valita Wasa Dagblad?
Asiantuntijat suosittelevat vähintään kahden sanomalehden lukemista säännöllisesti. Esimerkiksi Vasabladetin tai Ilkka-Pohjalaisen lisäksi Waasan Päivälehti täydentää uutistarjontaa täydellisesti. Keskitymme tarjoamaan ainutlaatuisia raportteja – uutisia ja analyysejä, joita ei aina löydä muista sanomaleh-

distä.
Osaamisalueitamme ovat:
Kulttuuri: Katamme paikalliset ja valtakunnalliset taide-, teatteri- ja musiikkitapahtumat.
Historia: Julkaisemme säännöllisesti artikkeleita, jotka tarjoavat syvällisen käsityksen sekä alueellisesta että

globaalista historiasta. Ilmasto ja ympäristö: Raportoimme tiiviisti ilmastonmuutoksen vaikutuksista ja merkityksestä tulevaisuudellemme.

Tapahtumat: Jokaisesta numerosta löydät vinkkejä ja tietoa alueen tulevista tapahtumista.

Vaikka olemme ilmainen sanomalehti, olemme ylpeitä siitä, että ylläpidämme korkeaa journalistista tasoa. Olemme poliittisesti ja taloudellisesti riippumattomia ja tavoitteenamme on tuottaa asiallista ja uskottavaa journalismia.

Tekoäly – osa tulevaisuuden journalismia

Waasan Päivälehti on edelläkävijä tekoälyn hyödyntämisessä toimitustyössä. Edistyneiden tekoälytyökalujen, kuten ChatGPT:n ja Geminin, avulla luodaan luonnoksia faktantarkistusta, käännöksiä ja uutiskokoelmia varten. Toimittajamme tarkistavat ja muokkaavat kaiken sisällön laadun ja tarkkuuden varmistamiseksi. Otamme täyden vastuun kaikesta, mitä lehdessä julkaistaan.

Tulevaisuuden lehti

Kahden toimintavuotemme aikana Waasan Päivälehti on kehittynyt nopeasti, mutta emme ole siihen vielä tyytyväisiä.

Pitkän aikavälin tavoitteisiimme kuuluu päivittäisen ilmestymisen aloittaminen ja kattavan paperilehden lanseeraaminen perjantaisin, jonka lukemisto riittää koko viikonlopun.

Se, milloin tämä tot-

Hyvää Uutta Vuotta!

eutuu, riippuu pitkälti mainostajistamme – ja odotamme innolla entistä vahvemman lehden luomista yhdessä.

Katse kohti kol-

matta vuotta

Nyt kun aloitamme kolmannen toimintavuotemme, toivotamme tervetulleeksi lisää lukijoita. Olemme kiitollisia saamastamme

palautteesta ja toivomme vielä enemmän vuoropuhelua teidän lukijoidemme kanssa lehden kehittämiseksi. Kiitos luottamuksesta – ja tehdään tulevasta

vuodesta vielä parempi!

Hyvää uutta vuotta meiltä täällä Waasan Päivälehdessä!

ILMASTONMUUTOS

2024: Tulossa historian lämpimin vuosi, kun lämpötilat ylittävät 1,5 asteen kynnyksen

Vuodesta 2024 näyttää tulevan kaikkien aikojen lämpimin, ja kuukausittaiset globaalit keskilämpötilat ylittävät jatkuvasti aiemmat ennätykset, raportoi Maailman ilmatieteen järjestö (WMO). Tämä huolestuttava suuntaus korostaa sitä, että ilmastomuutokseen on puututtava kiireellisesti, koska äärimmäiset sääilmiöt aiheuttavat tuhoa maailmanlaajuisesti

aiheuttaen taloudellista tuhoa ja inhimillistä kärsimystä.

Punainen varoitus ilmastomuutoksesta

WMO:n State of the Climate 2024 -päivityksen mukaan maapallon keskimääräinen pintalämpötila tammikuusta syyskuuhun oli 1,54 °C esiteollista aikaa korkeampi ja virhemarginaali $\pm 0,13$ °C. Tätä kasvua on pahentanut meneillään oleva El Niño -ilmiö,

joka voimistaa ilmaston lämpenemisen vaikutuksia. WMO:n pääsihteeri Celeste Saulo korosti, että on tärkeää erottaa toisistaan lyhyen aikavälin lämpötilahuiput ja pitkän aikavälin trendit: "Yksi tai useampi yli 1,5 asteen vuosi ei tarkoita, että olisimme epäonnistuneet Pariisin sopimuksen tavoitteen saavuttamisessa lämpenemistä. Mutta jokaisella tutkinnon murto-osal-

la on merkitystä." Päivitys julkaistiin YK:n ilmastokokouksen (COP29) alkamisen yhteydessä Bakussa, Azerbaidžanissa.

YK:n pääsihteeri António Guterres korosti tilanteen vakavuutta: "Ilmastokatastrofi iskee voimakkaasti terveyteen, lisää eriarvoisuutta, vahingoittaa kestävä kehitystä ja ravistelee rauhan perustuksia. Heikoimmassa asemassa ole-

vat kärsivät eniten. Vuosikymmen hälyttäviä ennätyksiä Ajanjakso 2015–2024 on nyt vahvistettu kaikkien aikojen lämpimäksi vuosikymmeneksi. Tämän vuoden keskilämpötila ylittää edellisen ennätyksen vuodelta 2023. Viimeisten 16 kuukauden aikana globaalit lämpötilat ovat jatkuvasti ylittäneet historialliset normit. Nämä tulokset kuvaavat pitkän aikavälin lämpene-

misen kiihtymistä, jonka arvioidaan tällä hetkellä olevan 1,3 °C esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna. Keskeiset ilmastoindikaattorit Kasvihuonekaasupitoisuudet Ilmakehän hiilidioksidipitoisuus (CO2) oli 420 ppm vuonna 2023, mikä on 51% enemmän kuin esiteollisella ajalla. Vuoden 2024 reaaliaikaiset tiedot osoittavat kasvun jatkuvan, mikä voimistaa kasvihuoneilmiötä entisestään ja nostaa maapallon lämpötiloja.

Meren lämpösisältö

Merien lämpösisältö saavutti ennätystason vuonna 2023, ja vuonna 2024 noudatetaan samanlaista kehityskulkua. Valtameret, jotka imevät 90% maapallon järjestelmien ylimääräisestä lämmöstä, ovat kokeneet nopean lämpenemisen, erityisesti kahden viime vuosikymmenen aikana. Tämä lämpeneminen on peruuttamatonta sadan vuoden perspektiivillä, ja sillä on kauaskantoisia seurauksia meren ekosysteemeille ja sääolosuhteille.

Merenpinnan nousu

Maailmanlaajuinen merenpinta nousi kiihtyvällä 4,77 mm:n vuosivauhdilla vuosina 2014–2023, mikä on yli kaksi kertaa nopeampaa kuin vuosina 1993–2002. Vaikka El Niño voimisti tätä suuntausta väliaikaisesti vuonna 2023, vuoden 2024 alustavat tiedot viittaavat paluuseen aiempien vuosien johdonmukaiselle nousu-uralle.

Jäätiköiden menetyks

Jäätiköt kärsivät ennennäkemättömiä tappioita vuonna 2023, kun ennätyselliset 1,2 metriä vettä vastaavaa jäätä sulii – viisi kertaa enemmän kuin Kuolleenmeren vesimäärä. Pelkästään Sveitsissä jäätiköt ovat menettäneet 10 prosenttia

tilavuudestaan kahden viime vuoden aikana. Merijään laajuus Etelämantereen merijää saavutti satelliittimittausten mukaan toiseksi pienimmän laajuutensa, kun taas arktisen alueen merijää oli keskimääräistä pienempi. Nämä muutokset häiritsevät

ekosysteemejä entisestään ja edistävät maailmanlaajuisia takaisinkytkentöjä, jotka pahentavat lämpenemistä.

Inhimilliset ja taloudelliset vaikutukset

Näiden muutosten seuraukset ovat ilmeisiä. Äärimmäiset sää-

ilmiöt, kuten ennätyselliset sateet, tuhoisat tulvat, tappavat helteallot ja raivoavat metsäpalot, ovat pakottaneet miljoonat ihmiset pakenemaan, pahentaneet puutteellista elintarviketurvaa ja heikentäneet kestävä kehitystä. Jatkuva kuivuus, jota El Niño on pahentanut, on pahentanut näitä haasteita haavoittuvilla alueilla.

Kiireellinen toiminta-kehutus

WMO korostaa, että kasvihuonekaasupäästöjä on vähennettävä välittömästi ja sopeutumistoimia on tehostettava. Saulo kehotti: ”Meidän on vahvistettava ilmastotietopalveluja ja laajennettava varhaisvaroituksia kaikille, jotta voimme suojella yhteisöjä vaarallisilta sääilmiöiltä.” Tässä suhteessa on edistytty: 108 maata ilmoittaa nyt käyttävänsä moniriskisiä varhaisvaroitussjärjestelmiä.

Tulevaisuutemme

Kun maailma kamppailee nopeasti muuttuvan ilmaston todellisuuden kanssa, WMO:n raportti toimii sekä varoitukseksi että kehoitukseksi toimintaan. Pitkän aikavälin tavoite rajoittaa lämpeneminen 1,5 asteeseen on vielä saavutettavissa, mutta se edellyttää ennennäkemätöntä maailmanlaajuisuudesta yhteistyötä ja sitoutumista. Panokset ovat suuret: jokainen vältetty lämpenemisen murto-osa johtaa ihmishenkien pelastamiseen, ekosysteemien säilyttämiseen ja kestävämpään tulevaisuuteen kaikille.

TEATTERI

Sally Salmisen ”Katriina” saapuu Vaasaan, musikaalina

Sally Salminen sadonkorjuussa Sipoossa 1941. Kuva: B. Soldan / Suomen Armeija
Creative Commons Attribution 4.0

Tammikuun 14. päivä 2025 yksi tunnetuimmista suomenruotsalaisista romaaneista, Sally Salmisen ”Katriina”, saa uuden elämän musikaalina Wasa Teaterissa.

Tämä klassikon uusi tulkinta on kolmen merkittävän teatterin – Lilla Teaternin, Åbo Svenska Teaterin ja Wasa Teaterin – yhteistuotanto, ja se on pitkäaikaisen yhteistyön tulos. Musikaali esitetään kaikilla kolmella näyttämöllä vuosina 2024 ja 2025, ja se on ainutlaatuinen tapahtuma suomenruotsalaisessa kulttuurielämässä.

Ajaton tarina

”Katriina” on Sally Salmisen esikoisromaani, joka julkaistiin vuonna 1936. Romaani, jonka Salminen kirjoitti työskennellessään kotiapulaisena New Yorkissa, saavutti heti suuren suosion ja on nykyään käännetty yli 20 kielelle. Tarina seuraa nuorta Katrinoa, joka jättää kotinsa Pohjanmaalla ja muuttaa Ahvenanmaalle vastaviihityn miehensä, me-rimies Johanin, kanssa. Unelmat hyvästä elämästä kuitenkin murenevat nopeasti, kun Katriina huomaa, että Johan on liioitellut asemaansa yhteiskunnassa, ja hän löytää itsensä pian vaatimattomasta mökistä köyhyyden ja ennakkoluulojen keskeltä.

Vaikeista olosuhteista huolimatta Katrina osoittaa uskomatonta voimaa ja peräänanta-mattomuutta. Hän haastaa niin ulkoiset vastoinkäymiset kuin yhteiskunnan normit, ja hänen tarinansa on kunnianosoitus naisten taistelutahdolle ja oikeudenmukaisuudelle. Kaisa Lundánin dramatisointi ja Aili Järvelän säveltämä uusi musiikki tuovat tähän ajat-tomaan tarinaan uuden ulottuvuuden.

Kunnianosoitus Salmisen perinnölle

Sally Salminen (1906–1976) kasvoi Vårdössä Ahvenanmaalla kahden-toista lapsen perheen kahdeksantena lapsena. Vaikka hän haaveili jo nuorena kirjailijanurasta, hän piti itseään liian köyhänä ja tietämättömänä menestyäkseen. Hänen läpimurtonsa ”Katrinan” kanssa oli kuitenkin niin voimakas, että se varjosti hänen myöhempää tuotantoaan, vaikka hän jatkoi ahkerää kirjoittamista.

Salminen oli ehdolla kirjallisuuden Nobel-palkinnon saajaksi kolmesti ja hänellä on ainut-laatuinen asema suomenruotsalaisessa kirjallisuudessa. Hän onnistui yhdistämään paikalliset kuvaukset ahvenanmaalaisesta ja pohjalaisesta arjesta universaaleihin teemoihin, kuten rakkauteen, taisteluun ja itsekunnioitukseen. Se, että ”Katrina” nyt esitetään mu-sikaalina ruotsiksi Suomessa, on osuva kunnianosoitus hänen teokselleen ja sen ajankoh-taisuudelle vielä tänäkin päivänä.

Ylen lukupiiriohjelmasta keskusteltiin tästä kirjasta: ”Minulle Katriina on The Kirja” - nostalgiaa ja suuria tunteita sanoi Seppo Puttonen verkkolukupiirissä. Ahvenanmaalla nuori Katriina kohtaa köyhyyden ja kurjuuden, jollaista hän ei ole aiemmin kokenut. Torpparin vaimona hän joutuu tekemään töitä

Sally Salminen kirjoituspöytänsä ääressä 1940. Kuva: Osvald Hedenström / Lehtikuva. Public Domain

Sally Salminen-Dührkop 968. Kuva: Lisbeth Medeland, Public domain

rikkaille laivanvarustajille orjuuden kaltaisissa oloissa. Lisäksi mies on merillä ja Katriina jää täysin yksin. Kyläyhteisössä hän on muualta tullut ulkopuolinen. Miten on mahdollista, ettei Katriina murru?

Välillä lukiessa pelkäsin, että niin kävisi. Ehkäpä Katriinan voimakas halu oikeudenmukaisuuteen piti hänen taistelijana hengissä, miettii Seppo.

Kun Katriina saa lapsia, on pakko pärjätä heidän takiaan. Silti Katriina pitää kiinni yl-peydestään.

Ihmettelin, ettei Katriina tinkinyt periaatteistaan edes lasten nälän edessä. Hän ei suostunut ottamaan kyläläisten almuja lehmän ostoa varten, Seppo sanoo.

Katriinan lasten kohtalot liikuttivat lukupiiriläisiä. Yksi lapsista kuolee pienenä.

”Itken vieläkin pikkutyön sairautta ja siihen uupumista,”

Katriinan keskimmaisista pojista toinen kuolee kesken nuoruutensa kukoistuksen, toinen katoaa traagisissa olosuhteissa Australiaan. Katriinan vanhin poika sen sijaan saavuttaa kovalla työllä sosiaalisen nousun: hänestä tulee merikapteeni ja hän vaurastuu. Katriinan lapsenlapset kaupunkilaistuvat ja opiskelevat koulussa vieraita kieliä - heidän Suomensa on aivan erilainen kuin Katriinan nuoruudessa.

Musiikki ja draama keskiössä

Uusi ”Katrina”-musikaali tarjoaa draamaa, musiikkia ja visuaalisia elämyksiä esityksessä, joka haastaa ja koskettaa. Säveltäjä Aili Järvelä debytoi musikaalisäveltäjänä ja ku-vaa prosessia luovana matkana, jossa yksi melodioista syntyi jopa unessa. Lavastaja Heini Maaranen ja pukusuunnittelija Samu-Jussi Koski luovat maailman, joka on sekä runollinen että ajaton.

Musikaalin ohjaa Jakob Höglund, joka korostaa Katrinoa vahvuuden ja periksiantamat-tomuuden symbolina. Höglund, itse pohjalainen ja tiiviisti Ahvenanmaahan liittyvä, ku-vailee projektia kunnianosoituksena naisten vahvuudelle ja sinnikkyydelle. Näyttelijä Emma Klingenberg, yhdessä muusikoiden Aili Järvelän, Ulriikka Heikinheimon ja Senni Valtosen kanssa, tuo Katrinan sydäntäsärkevän tarinan esiin laulun ja näyttelemisen keinoin.

Kauan odotettu yhteistyö

Hanke on kolmen teatterin pitkäaikaisten yhteistyösuunnitelmien tulos. ”Tällainen yhteis-työ ei ainoastaan pidennä esityksen elinkaarta, vaan rikastuttaa myös teatterin kenttää tiedon ja näkökulmien vaihdon kautta”, sanoo Wasa Teatterin johtaja Ann-Luise Bertell.

Esitys tekstitetään sekä suomeksi että ruotsiksi, mikä tekee siitä laa-

jalle yleisölle saavutet-tavan. Yhteensä 18 esitystä on suunniteltu, ja matka alkaa Wasa Teaterista ennen kuin se jatkuu Åbo Svenska Teateriin ja Helsingin Lilla Teaterniin.

Kulttuurinen kohokohta

Se, että ”Katrina” herää uudelleen henkiin musikaalina, on kulttuuritapahtuma, joka yhdistää menneisyyden ja nykyisyyden. Sally Salmisen kertomus Katrinasta koskettaa meitä edelleen rakkauden, taistelun ja itsekunnioituksen teemoillaan. Musiikin ja näytelmätaiteen kautta yhä useammat pääsevät osaksi tätä koskettavaa tarinaa, joka nyt inspi-roi uusia sukupolvia.

Ensi-ilta Wasa Teaterissa 14. tammikuuta 2025 lupaa unohtumattoman elämyksen. On aika juhlistaa Sally Salmisen perintöä ja toivottaa Katrina tervetulleeksi takaisin näyttämölle, sinne minne hän kuuluu.

Tässä voit lukea Katri-na-kirjan ensimmäiset 40 kiehtovaa sivua (ruotsiksi): <https://www.google.fi/books/edition/Katrina/pqWjDwAAQ-BAJ?hl=sv&gbpv=1&pg=PT3&printsec=frontcover>

TERVEYS

Kahdeksan hyvää tapaa pitää aivosi nuorina

Ikääntyminen on luonnollinen prosessi, mutta päivittäin tekemämme valinnat voivat vaikuttaa merkittävästi kehomme ja mieleemme ikääntymiseen. Aivomme, kaikkien kehon toimintojen ja ajatusten ohjauskeskus, ovat erityisen herkkiä ikääntymiselle. Onneksi tutkimukset ovat osoittaneet, että tietyt terveelliset elämäntavat voivat hidastaa aivojen ikääntymistä ja vähentää muistiin liittyvien sairauksien, kuten demencian, riskiä. Nämä tavat, jotka johtuvat American Heart Associationin "Life's Essential 8"-ohjeista, edistävät paitsi sydämen terveyttä myös aivojen elinvoimaa.

Marylandin yliopiston tutkijoiden tekemä uusi tutkimus korostaa näiden tapojen merkitystä. Analysoimalla lähes 19 000 40–69-vuotiaan osallistujan elämäntapoja ja MRI-skannauksia tutkimuksessa havaittiin, että näitä tapoja noudattavilla henkilöillä oli aivot, jotka näyttivät nuoremmilta kuin heidän kromologinen ikänsä. Jokainen 10 pisteen lisäys heidän elämäntapapisteissään vastasi aivoja, jotka olivat keskimäärin 113 päivää nuorempia valkean aineen suhteen. Valkea aine, joka kuljettaa viestejä aivoissa,

on välttämätöntä tehokkaalle tiedonkäsittelylle ja kutistuu ikääntyessämme.

Tutkitaan näitä kahdeksaa tärkeää tapaa, jotka voivat pitää aivosi nuorekkaina ja joustavina.

1. Syö terveellistä ruokavaliota

Ravitseva ruokavalio on terveen kehon ja mielen kulmakivi. Keskity elintarvikkeisiin, joissa on runsaasti ravintoaineita, kuten:

Hedelmät ja vihannekset: Tarjoaa välttämättömiä vitamiineja, antioksidantteja ja kuituja.

Täysjyvävilja: Tukee kestäväää energiaa ja kognitiivista terveyttä.

Ja 1. tammikuuta on hyvä päivä parantaa tapoja.

Palkokasvit ja pavut: Erinomaiset kasvipohjaisten proteiinien ja kuitujen lähteet.

Pähkinät ja siemenet: Runsaasti terveellisiä rasvoja ja aivoja vahvistavia ravintoaineita, kuten omega-3.

Vähärasvaiset proteiinit: Sisällytä siipikarjan, kalan ja kasvipohjaiset vaihtoehdot aivotuettavan tukemiseksi. Vältä jalostettuja ruokia, sokerisia välipaloja ja liikaa tyydyttyneitä rasvoja, jotka voivat vahingoittaa sekä sydämen että aivojen terveyttä.

2. Harrasta säännöllistä liikuntaa

Fyysinen aktiivisuus on tehokas työkalu aivojen terveydelle. Vähintään 150 minuuttia kohtuullista liikuntaa (esim. reipas kävely tai uinti) tai 75 minuuttia reipasta toimintaa (esim. juoksu) viikossa lisää verenkiertoa aivoihin ja edistää uusien hermoyhteyksien kasvua. Liikunta vähentää myös stressiä ja parantaa muistia ja mielialaa,

mikä on välttämätöntä kognitiiviselle hyvinvoinnille.

3. Vältä tupakkaa

Tupakointi ja e-savukkeiden käyttö vahingoittavat verisuonia, vähentävät hapen virtausta aivoihin ja nopeuttavat kognitiivista heikkenemistä. Tupakoinnin lopettaminen missä tahansa elämänvaiheessa voi johtaa merkittäviin parannuksiin aivojen terveydessä ja yleisessä elinajandotteessa.

4. Aseta uni etusijalle

Uni on välttämätöntä aivojen korjaamiseksi ja muistin vahvistamiseksi. Tavoitteena on 7-9 tuntia laadukasta unta joka yö. Huono uni tai univaje voi johtaa ongelmiin, kuten muistin heikkenemiseen, mielialahäiriöihin ja lisääntyneeseen dementiaan riskiin. Johdonmukaisen unirutiinin luominen ja rentouttavan ympäristön luominen nukkumaan mennessä voi auttaa parantamaan unen laatua.

5. Säilytä terveellinen paino

Painoindeksi (BMI) pitäminen alle 25::ssä vähentää liikalihavuuteen liittyvien sairauksien, kuten diabeteksen ja korkean verenpaineen, riskiä, jotka voivat vahingoittaa aivoja. Terve paino tukee myös parempaa liikkuvuutta ja energiatasoa, mikä mahdollistaa aktiivisen elämäntavan, joka hyödyttää kognitiivisia toimintoja.

6. Hallitse kolesterolitasoja

Korkea "huonon" LDL-kolesterolin taso voi johtaa plakin kertymiseen valtimoihin, mikä rajoittaa verenkiertoa aivoihin. Säännölliset tarkastukset ja ruokavaliion muutokset - kuten tyydyttyneiden rasvojen vähentäminen ja kuitujen saannin lisääminen - voivat auttaa ylläpitämään terveellistä kolesterolitasoa ja suojelemaan aivojen terveyttä.

7. Hallitse verensokeritasoja

Kohennut verensokeritaso voi vahingoittaa verisuonia ja hermoja, mikä lisää diabeteksen ja kognitiivisen heikkenemisen kaltaisten sairauksien riskiä. Verensokerin seuraaminen ja tasapainoisen ruokavaliion nauttiminen matalan glykeemisen indeksin elintarvikkeilla voi auttaa ehkäisemään näitä ongelmia.

8. Seuraa verenpainetta

Korkea verenpaine, jota usein kutsutaan "hiljaiseksi tappajaksi", voi johtaa aivohalvauksiin ja muihin tiloihin, jotka vaikuttavat negatiivisesti aivojen toimintaan. Verenpaineen pitäminen alle 120/80 mmHg elämäntapamuutoksilla ja tarvittaessa lääkityksellä voi suojata aivojasi vaurioilta.

Miksi näillä tavoilla on merkitystä

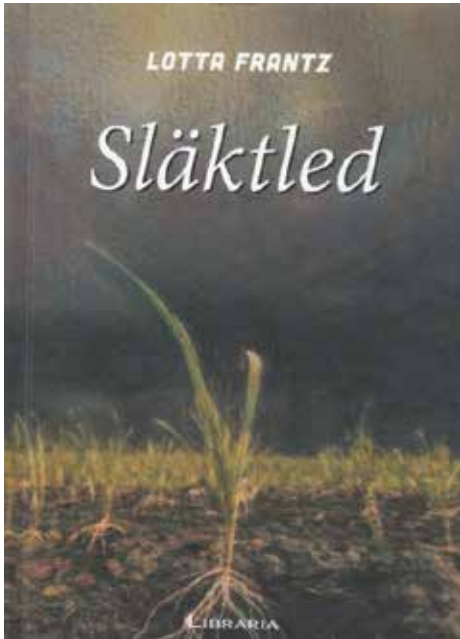
Näiden kahdeksan tavan noudattaminen ei ainoastaan tue aivojen terveyttä, vaan edistää myös yleistä hyvinvointia. Hyvin syöminen, aktiivisena pysyminen ja tärkeimpien terveysmitareiden hallinnan kumulatiivinen vaikutus varmistaa, että aivot saavat ravintoaineita, happea ja stimulaatiota, joita ne tarvitsevat pysyäkseen terävinä.

Sisällyttämällä nämä tavat päivittäisiin rutiineihisi voit ryhtyä ennakoiviin toimiin suojellaksesi aivojasi ennenaikaiselta ikääntymiseltä ja muistiin liittyviltä sairauksilta. Aloita pienestä - keskity yhteen tai kahteen tapaan ja rakenna vähitellen siitä. Ajan myötä nämä muutokset voivat johtaa syväliisiin hyötyihin, pitäen aivosi nuorekkaina ja mieleisi ketteränä pitkälle myöhempiin vuosiisi.

Aivosi ovat arvokkain voimavarasi. Vaali sitä huolellisesti, ja se palvelee sinua hyvin koko elämäsi ajan.

KIRJOJA

Muutama vuoden kirja

Kirjoittaja: Lotta Frantz

SLÄKTLED (ruotsiksi)

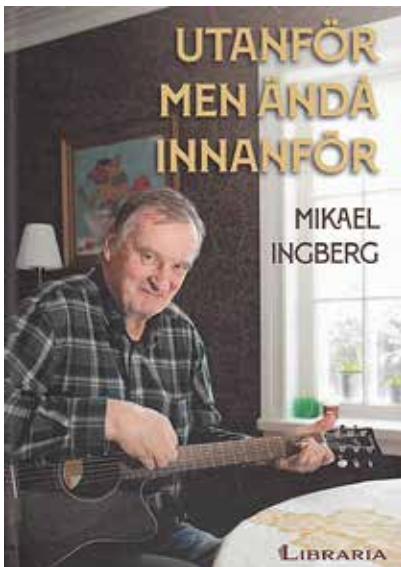
Julkaisija: Libraria

313 sivua

Pohjalaisen kirjoittama kirja pohjalaisille pohjalaisista

Kun Signe syntyi 100 vuotta sitten, hänen äitinsä kuoli. Tässä kirjassa seuraamme hänen ja hänen lastensa ja lastenlastensa elämää yli sadan vuoden ajan. Ne meistä, jotka ovat kotonaan Pohjanmaan tasangoilla, tunnistaivat itsensä.

Juuri näin.

Kirjoittaja: Mikael Ingberg

UTÄNFÖR MEN ÄNDÅ INNANFÖR (ruotsiksi)

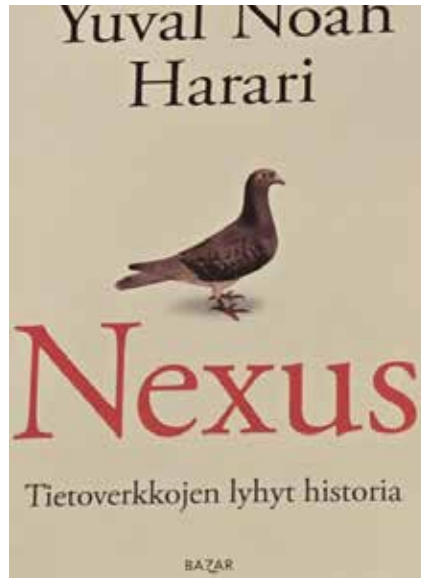
Julkaisija: Libraria

290 sivua

Sokerijuurikkaan viljelystä lampaankasvattajaksi

Mutta välissä elämysten täyttämää

elämää suomenruotsalaisella ankkalammikolla. Tässä teoksessa Mikael Ingberg itse puhuu avoimesti ja rehellisesti urastaan sekä Suomen politiikasta ja liiketoiminnasta Suomen historian myrskyisänä aikana." Muistelmia ja muita valheita" on ensimmäisen luvun otsikko. Mutta nämä eivät ole valheita. Tämä on totuus ankkalammen historiastamme.

Kirjoittaja: Yuval Noah Harari

NEXUS

Julkaisija: Natur Kultur

481 sivua

Tietoverkkojen lyhyt historia kivikaudelta tekoälyn

Yuval Noah Hararin "Nexus" syvennyy bioteknologian syvälliseen ja mahdollisesti muuttavaan vaikutukseen ihmiskuntaan. Hän tutkii, miten edistysaskeleet sellaisilla aloilla kuin geenimuokkaus, aivojen ja tietokoneiden rajapinnat ja synteettinen biologia ovat valmiita muuttamaan perusteellisesti kehomme, mieleemme ja jopa määritelmämme siitä, mitä tarkoittaa olla ihminen.

Miksi sinun pitäisi lukea tämän kirjan?

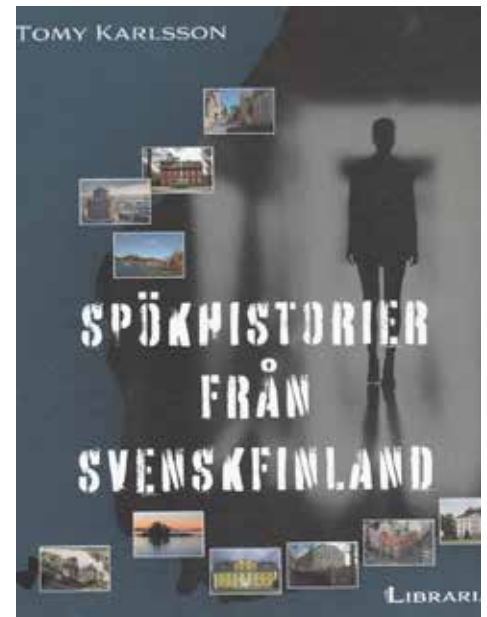
Ajatuksia herättävä: "Nexus" pakottaa lukijat painimaan syvällisten kysymysten kanssa ihmiskunnan tulevaisuudesta. Se haastaa oletuksemme vapaasta tahdosta, identiteetistä ja ihmisenä olemisen olemuksesta. V

isio tulevaisuudesta: Harari maalaa elävän kuvan mahdollisista tulevaisuuden skenaarioista, joista osa on utopistisia, osa dystooppisia, biotekniikan nopean kehityksen ajamia. Tämä auttaa meitä ennakoimaan ja ehkä jopa muok-

kaamaan tulevaisuutta, jonka haluamme luoda. Saavutettava kirjoittaminen: Huolimatta monimutkaisten tieteellisten käsitteiden käsittelystä, Harari esittää ne selkeällä ja mukaansatempaavalla tavalla, jolloin kirja on laajan yleisön saatavilla.

Eettiset näkökohdat: "Nexus" korostaa ratkaisevia eettisiä ongelmia, jotka johtuvat näistä teknologisista edistysaskeleista. Siinä kehoitetaan meitä ottamaan huomioon näiden teknologioiden sosiaaliset, poliittiset ja taloudelliset seuraukset ja varmistamaan, että niitä kehitetään ja käytetään vastuullisesti. Pohjimmiltaan "Nexus" on luettava kaikille, jotka ovat kiinnostuneita ihmiskunnan tulevaisuudesta.

Se on ajatuksia herättävä ja oivaltava tutkimus edessä olevista syvällisistä muutoksista, ja se toimii arvokkaana muistutuksena harkittujen ja eettisten näkökohtien tärkeydestä, kun navigoimme tällä kartoittamattomalla alueella.

Kirjoittaja: Tommy Karlsson

SPÖKHISTORIER FRÅN SVENSK-FINLAND (ruotsiksi)

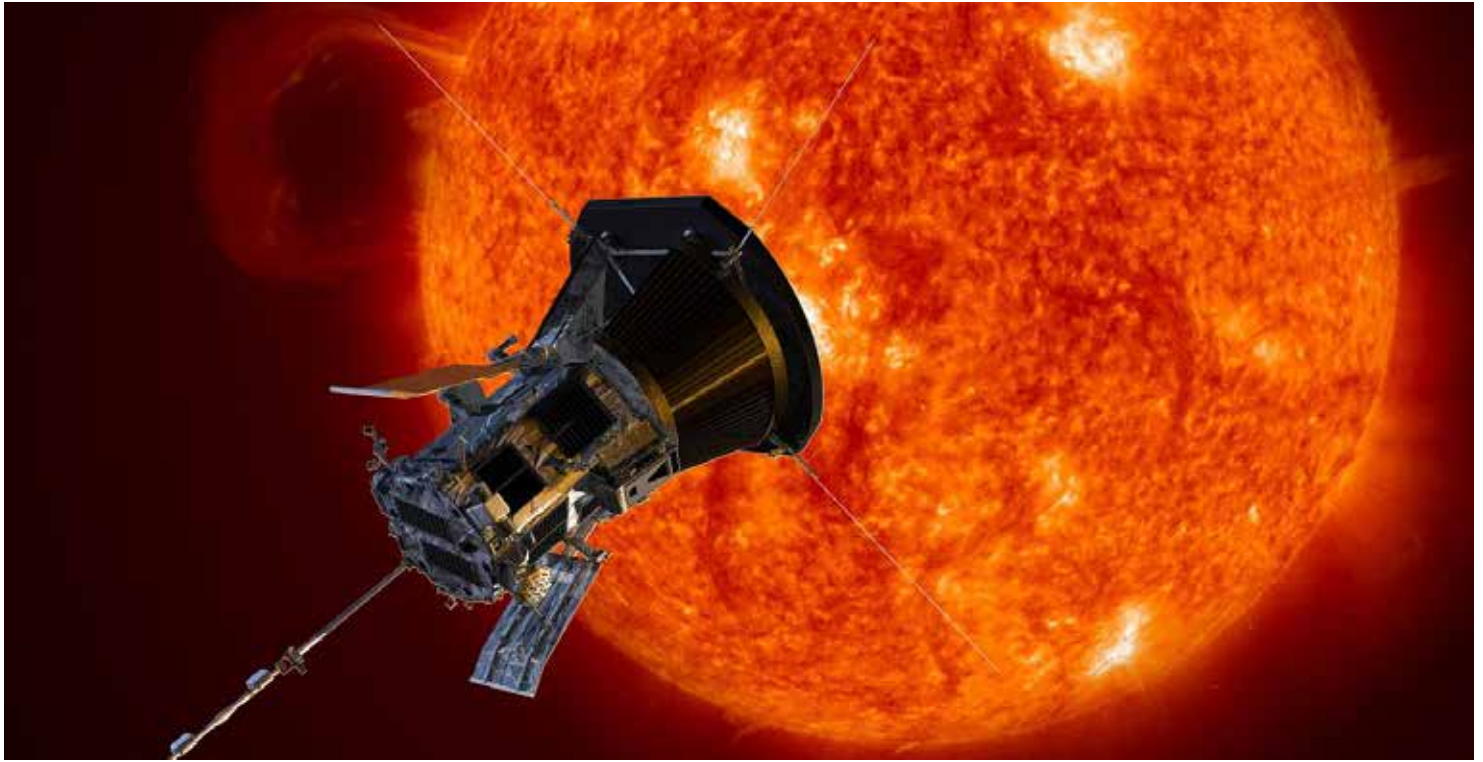
Julkaisija: Libraria

Kauhistuttavia tarinoita kummituksista, noista ja kummitustiloista.

Maalahdessa koululaiset näkivät kaksi puoli metriä pitkää vanhaa naista, Sundom Blindissa Isaac lakaisee edelleen portaitaan. Ja "valkoinen nainen", hän todennäköisesti asuu edelleen Totte-sundissa. Voit lukea tästä kaikesta ja paljon muusta tässä kirjassa Kuvitus Nils Huldén.

ASTRONOMY

Sun-Kissing Spacecraft Sends Signal, Defying Death in Solar Inferno

In a daring feat of engineering, NASA's Parker Solar Probe has successfully completed its latest and most perilous dive on Dec 24 into the Sun's scorching atmosphere. The spacecraft, designed to withstand temperatures hotter than Venus' surface, recently skimmed a mere 3.8 million miles above the solar surface, traveling at a breathtaking 430,000 miles per hour.

Despite facing a fiery baptism in the Sun's corona, Parker Solar Probe has transmitted a beacon signal back to Earth, confirming its survival and operational status. Mission control at the Johns Hopkins Applied Physics Laboratory erupted in cheers as the signal was received, marking a significant milestone in humanity's quest to understand our nearest star.

A Journey into the Heart of Fire

Parker Solar Probe, a testament to human ingenuity, is on a mission to unravel the mysteries of the Sun's corona,

a region where temperatures inexplicably soar to millions of degrees, far exceeding the heat on the Sun's visible surface. By venturing into this extreme environment, scientists hope to unlock the secrets behind the solar wind, a continuous stream of charged particles that flows outward from the Sun and can disrupt Earth's magnetic field.

Facing the Sun's Fury

Surviving the Sun's intense heat and radiation requires cutting-edge technology. Parker Solar Probe is equipped with a state-of-the-art heat shield, capable of withstanding temperatures exceeding 2,500 degrees Fahrenheit. This innovative shield, made from a carbon-composite material, protects the spacecraft's delicate instruments and electronics from the Sun's scorching rays.

Unveiling the Sun's Secrets

The data collected by Parker Solar Probe during this close encounter will provide invaluable insights into the Sun's behavior. Scientists will analyze measurements of the solar wind, magnetic fields, and energetic particles to gain a deeper understanding of how the Sun

influences space weather events, such as solar flares and coronal mass ejections, which can disrupt communication systems, damage satellites, and even pose risks to astronauts.

A Legacy of Discovery

The Parker Solar Probe mission is a tribute to the visionary work of Dr. Eugene N. Parker, the renowned astrophysicist who first predicted the existence of the solar wind. This audacious mission continues to push the boundaries of space exploration, inspiring future generations of scientists and engineers to reach for the stars.

Image: Parker Solar Probe artist rendering

Artist's concept of the Parker Solar Probe spacecraft approaching the sun. Launching in 2018, Parker Solar Probe will provide new data on solar activity and make critical contributions to our ability to forecast major space-weather events that impact life on Earth.

NASA/Johns Hopkins APL/Steve Gribben

Public domain

Palosaaren kirjasto

KIRJASTO

Palosaaren kirjasto saa jatkaa

Palosaaren kirjasto Vaasassa pelastettu

Vaasan Palosaaren kirjasto saa jatkaa toimintaansa. Kirjasto, joka on ollut olemassa vuodesta 1929 Carl Schoultzin suunnittelema talo on ollut sulkemisuhan alla useita vuosia. Kaupung-

inhallitus päätti elokuussa että kirjasto suljettaisiin vuoden lopussa, mutta Palosaaren asukkaat eivät hyväksyneet päätöstä. Heimo Hokkasen johdolla asukkaat keräsivät protestilistalle yli 5000 nimeä, joka luovutettiin kaupunginhallituksen puheenjohtajalle Joa-kim Strandille. 11. marraskuuta Kaupung-

invaltuusto, että kirjasto saa jatkaa toimintaansa.

Tämä on selkeä esimerkki siitä, miten kansalaistoiminnalla voi olla merkitystä.

Retkiluistelun viehätys

VAPAA-AJANVIETTO VAASASSA

Vapaus jäällä Vaasass: Retkiluistelun viehätys

Retkiluistelu, joka tunnetaan myös nimellä seikkailuluistelu, on enemmän kuin vain liukumista jäätyneen järven yli. Se on innostava sekoitus tutkimista, fyysistä haastetta ja syvällistä yhteyttä talvimaisemaan.

Ja Vaasassa on paljon alueita, joissa voi nauttia tällaisesta luistelusta.

Olitpa sitten halkimassa valtavia jäätyneitä meriä, navigoimassa mutkitteluissa joissa tai vain nauttimassa syrjäisen lammen tyyneydestä, retkiluistelu tarjoaa ainutlaatuisen ja unohtumattoman kokemuksen.

Avoajaan ilo
Retkiluistelun vetovoima piilee sen

vapaudessa. Kaukalon rajojen ulkopuolella luistelijat voivat tutkia talven ihmemaata omaan tahtiinsa. Tunne liukumisesta vaivattomasti koskemattoman jääpinnan yli on todella maaginen. Hiljaisuus, jonka rikkoo vain oman hengityksen lempeä rytmi ja ajoittainen jään rapina, on syvästi meditatiivinen.

Turvallisuus ensin: olennaiset varoitukset

Vaikka avojään viehätys on kiistaton, turvallisuuden on aina oltava etusijalla.

Älä koskaan luistele yksin: Ota aina mukaan luistelukaveri tai liity ryhmään.

Tarkista jääolosuhteet perusteellisesti: Ennen kuin lähdet mihinkään vesistöön, arvioi huolellisesti jään paksuus ja vakaus. Tarkista asia säännöllisin väliajoin jääkairalla tai taltalla. Muista, että jääolosuhteet voivat muuttua nopeasti lämpötilanvaihteluiden, virtausten ja lumipeitteen kaltaisten tekijöiden vuoksi.

Käytä asianmukaisia turvavarusteita: Tämä sisältää pelastusliivit tai kelluntalaitteen, kypärän ja jäätikut itsepe-

lastukseen, jos putoat jään läpi.

Pidä ensiapupakkaus ja viestintälaitte: Matkapuhelin vedenpitävässä kotelossa tai kädessä pidettävä radio voi olla ratkaisevan tärkeä hätätilanteessa.

Suunnittele reittisi ja kerro suunnitelmistasi jollekulle: Kerro luotetulle ystävälle tai perheenjäsenelle suunniteltu reittisi ja arvioitu paluuaikasi.

Ole tietoinen ympäristöstäsi: Kiinnitä huomiota mahdollisiin vaaroihin, kuten halkeamiin, ohueen jäähän ja avoimeen veteen. Vältä luistelua liikkuvan veden, kuten sisään- ja ulostulojen, lähellä.

Käänny takaisin, jos olosuhteet heikenevät: Älä epäröi kääntyä takaisin, jos jää muuttuu turvattomaksi tai jos kohtaat odottamattomia haasteita.

Välttämättömät varusteet retkiluisteluun

Luistimet: Tukevat luistimet, joissa on hyvä nilkkatuki, ovat välttämättömiä. Harkitse erityisesti off-ice luisteluun suunniteltuja luistimia, joilla on usein parempi pito ja kestävyys.

Jääkiinnikkeet: Nämä tarjoavat lisäpi-

toa liukkailla pinnoilla ja voivat auttaa estämään putoamisia.

Pelastusliivit tai kelluntavarusteet: Nämä ovat tärkeitä turvavarusteita, ja niitä tulee aina käyttää.

Kypärä: Kypärä voi suojata päätäsi putoamisen yhteydessä.

Jäätikut: Nämä ovat välttämättömiä itsensä pelastamiseksi, jos putoat jään läpi.

Lämmin vaatetus ja vedenpitävät päällysvaatteet: Pukeudu kerroksittain pysyäksesi lämpimänä ja kuivana.

Reppu: Pakkaa mukaan välttämättömyystarvikkeita, kuten välipaloja, vettä, ensiapupakkaus ja viestintälaitte.

Seikkailun odottaa

Retkiluistelu on palkitseva kokemus, joka tarjoaa ainutlaatuisen näkökulman talvimaisemaan. Asettamalla turvallisuuden etusijalle ja kunnioittamalla luonnon voimaa voit nauttia vapaudesta ja innostuksesta tutkia jäätyynyttä maailmaa jalkojesi alla. Muista, että retkiluistelun kauneus ei ole vain määrän-päässä, vaan myös itse matkassa.

TAIDE

Eero Järnefeltin Kaski on matkustanut ympäri maailmaa Ja nyt se on Vaasassa

Eero Järnefeltin vuonna 1893 valmistunut maalaus Kaski on noussut yhdeksi Suomen taiteen kultakauden tunnetuimmista teoksista. Tämä kaskenpoltoa kuvaava työ on kuitenkin paljon muutakin kuin vain taidokas kuvaus suomalaisesta maaseudusta.

Taulu on myös tehnyt merkittävän maailmanmatkan, vieraillessaan lukuisissa näyttelyissä ympäri maailman.

Kun Järnefelt maalasi Kaskin, hän tuskin saattoi aavistaa, että teos tulisi saavuttamaan näin suuren suosion ja että sitä tulisi esittelemään niin laajalle yleisölle. Kaskenpolto oli tuolloin vielä olennainen osa suomalaista maanviljelystä, mutta samalla se oli muutoksen kourissa. Metsätalouden kehittyminen syrjäytti vähitellen perinteisen kaskiviljelyn, ja Järnefelt halusi ikuistaa tämän katoavan elämänvaiheen.

Kaski on ollut esillä lukuisissa näyttelyissä niin Suomessa kuin ulkomailla.

Teos on matkustanut muun muassa Japaniin, Pohjoismaihin, Euroopan suurimpiin kaupunkeihin kuten Lontooseen, Madridiin, Barcelonaan ja Roomaan. Vuonna 1900 Kaski nähtiin Pariisin maailmannäyttelyssä, jossa se palkittiin kultamitalilla.

Näyttelymatkat ovat olleet merkittävä osa Kaskin historiaa. Ne ovat mahdollistaneet sen, että teos on päässyt tavoittamaan laajan yleisön ja esittelemään suomalaista taidetta maailmalle. Samalla näyttelymatkat ovat myös olleet haasteellisia, sillä

teoksen turvallisuudesta on huolehdittava tarkasti. Kaski onkin suojattu pleksilasilla, jotta se säilyisi mahdollisimman hyvässä kunnossa tuleville sukupolville.

Kaskin maailmanmatkat kertovat paljon siitä, kuinka taide voi ylittää kulttuurilliset rajat ja yhdistää ihmisiä. Teos on toiminut ikään kuin kulttuurin lähettiläänä, esitellen suomalaista identiteettiä ja maisemia eri puolilla maailmaa. Samalla se on myös herättänyt keskustelua suomalaisen yhteiskunnan

muutoksesta ja perinteiden katoamisesta.

Järnefeltin Kaski on siis paljon muutakin kuin vain yksi maalaus. Se on taideteos, joka on elänyt oman elämänsä ja matkustanut ympäri maailmaa. Se on myös merkittävä osa suomalaista kulttuurihistoriaa, joka muistuttaa meitä menneisyydestämme ja samalla herättää pohtimaan tulevaisuuttamme.

Taulun koti on Helsingin Ateneumissa. Mutta nyt tämä taulu on Vaasassa, Tikanojan taidekodissa.

ASTRONOMIA

Maan väliaikainen kuu: taivaallinen outous

Yllättävässä kosmisessa tapahtumassa Maa sai hetkeksi toisen kuun viime syksynä. 29. syyskuuta 2024 planeettamme painovoima vangitsi pienen asteroidin, nimeltään 2024 PT5, ja siitä tuli väliaikainen luonnollinen satelliitti.

Tämä taivaallinen vierailija, vaikkakin pieni, oli merkittävä tähtitieteellinen tapahtuma. Vaikka se ei ollut näkyvässä paljaalla silmällä, tähtitieteilijät pystyivät seuraamaan ja tutkimaan sitä tehokkailla teleskoopeilla. Vuoden 2024 PT5:n tarkkaa kokoa selvitetään edelleen, mutta sen halkaisija oli todennäköisesti muutama metri.

Asteroidien kaappaus on harvinainen tapahtuma, mutta ei täysin ennennäkemätön. Väliaika-

inen kuu useita viikkoja on kuitenkin ainutlaatuinen ilmiö. Väliaikainen kuu pakeni lopulta Maan painovoiman vetoa ja palasi alkuperäiselle kiertoradalleen Auringon ympäri.

Tämä taivaallinen tapahtuma tarjoaa tutkijoille arvokkaan mahdollisuuden tutkia maapallon lähellä olevia esineitä ja ymmärtää niiden mahdollisia vaikutuksia planeettamme. Tarkkailemalla vuoden 2024 PT5: tä tutkijat voivat saada käsityksen näiden avaruuskivien koostumuksesta, kiertoradasta ja käyttäytymisestä.

Ja mikä ihana "Trivial Pursuit" -kysymys! "Kuinka monta kuuta maapallollamme oli lokakuussa 2024?"

Nyt tiedät vastauksen. Kaksi

Kuva: Taiteellinen vaikutelma earhtista ja sen kahdesta kuusta. Ja oikealla asteroidi, joka on samankoinen kuin PT5.

HISTORIALLINEN TAIDE

Boppardin Pietà: Kristillisen pelastushistorian peili

Boppardin Pietà, 1300-luvun lopulta peräisin oleva myöhäisgoottilainen veistos, on enemmän kuin vain kuvaus Marian tuskallisesta kohtamisesta poikansa ruumiin kanssa. Se on monimutkainen symboli, joka on syvällisesti ki-etoutunut kristilliseen uskoon ja vie katsojan monitasoiselle hengelliselle matkalle.

Tätä puuveistosta voi nyt ihailia Ate-neumin "Gothic Modern" -näytelyssä 26.1.2025 saakka.

Veistos, joka tavallisesti on nähtävissä Frankfurtissa Liebieghaus-skulptuurikokoelmassa, esittää Mariaa pitämässä Kristuksen elottoman ruumiin sylissä. Kaksi hahmoa on yhdistynyt intiimiin syyleilyyn, joka on äärettömän surun ja rakkauden ilmaus. Mutta Bopparder Pietà menee tätä pinnallista esitystä pidemmälle. Puuttuvat viittaukset ristiinnaulitsemispaikkaan - Golgatalle - ja vähentyneet attributit ohjaavat katsojan pois konkreettisesti historiallisesta tapahtumasta kohti yleismaailmallisia teemoja kuten kärsimystä, kuolemaa ja ylösnousemusta.

Nimitys "Vesperbild" viittaa kristilliseen iltahartauteen,

jossa Kristuksen kärsimystie jäljitetään. Bopparder Pietà heijastaa tätä perinnettä antamalla uskoville mahdollisuuden samaistua Kristuksen kärsimykseen ja jakaa hänen kipuaan. Kuolleen Kristuksen voimakas esitys kehottaa katsojaa pohtimaan omaa kuolemaansa ja hyväksymään maallisen elämän katoavaisuuden.

Mutta Bopparder Pietà ei ole pelkästään kuoleman kuvaus,

vaan myös toivon symboli. Kristuksen pienempi esitys ohjaa katseen hänen lapsuuteensa ja muistuttaa hänen syntymästään. Tämä kuoleman ja syntymän vastakkainasettelu korostaa kristinuskon keskeistä sanomaa: kuoleman voittaminen ylösnousemuksen kautta. Kuolleesta Kristuksesta tulee synnistä vapautumisen ja iankaikkisen elämän lupauksen vertauskuva.

Bopparder Pietà

on taideteos, joka puhuttelee aisteja ja haastaa intellektiä. Hahmojen yksityiskohtainen muotoilu, voimakkaat värit ja huolellinen toteutus kutsuvat katsojaa syventymään tapahtumaan ja eläytymään hahmojen tunteisiin. Samalla veistos avaa useita tulkinta-tasoja ja kannustaa teologiseen pohdintaan.

Bopparder Pietà on todistus keskiajan ihmisten syvästä uskosta. Se on taideteos,

joka ei ole menettänyt merkitystään nykypäivänä ja jatkaa edelleen ihmisten liikuttamista ympäri maailmaa. Veistos kutsuu meitä pohtimaan elämän suuria kysymyksiä ja löytämään lohtua kristillisen toivon sanomassa.

Parantavatko naislääkärit potilaita paremmin?

Annals of Internal Medicine -lehdessä julkaistu uraauurtava tutkimus on tuonut esille mielenkiintoisen ilmiön terveydenhuollossa: potilaat, joita hoitavat naislääkärit, saavat usein parempia hoitotuloksia kuin mieslääkärien hoitamat potilaat. Tämä löytö on merkittävä, sillä se korostaa, kuinka sukupuoli voi vaikuttaa lääketieteelliseen hoitoon ja potilaiden terveyteen.

Tutkimuksen yleiskatsaus

Tutkimuksen suoritti arvostettujen tutkijoiden tiimi, johon kuuluivat Atsushi Miyawaki, MD, PhD, Anupam B. Jena, MD, PhD, Lisa S. Rotenstein, MD, MBA, MSc ja Yusuke Tsugawa, MD, MPH, PhD. He analysoivat Medicare-rekisteristä vuosien 2016–2019 tietoja. Tämä laajamittainen retrospektiivinen havainnointitutkimus sisälsi 20% satunnaisotoksen maksullisista edunsaajista, jotka olivat sairaalahoidossa erilaisten lääketieteellisten tilojen vuoksi. Tutkimuksessa keskityttiin tuloksiin, kuten 30 päivän kuolleisuus ja uudelleensairaalahoitojen määrät.

Pääasialliset tulokset

Tutkimuksessa tarkasteltiin 458 108 nais- ja 318 819 miespotilasta, joista 31,1% naisista ja 30,6% miehistä oli naislääkärien hoidossa. Tulokset osoittivat, että sekä nais- että miespotilailla kuolleisuus oli alhaisempi, kun heitä hoiti naislääkäri. Hyöty oli kuitenkin huomattavasti suurempi naispotilailla.

Naispotilaat: Naispotilaiden kuolleisuus naislääkärien hoidossa oli

8,15% verrattuna 8,38% mieslääkärien hoidossa. Tämä vastaa keskimääräistä marginaalivaikutusta (AME) -0,24 prosenttiyksikköä, mikä on tilastollisesti merkitsevä. Miespotilaat: Miespotilaiden kuolleisuus oli 10,15% naislääkärien hoidossa verrattuna 10,23% mieslääkärien hoidossa, keskimääräisellä marginaalivaikutuksella -0,08 prosenttiyksikköä. Vaikka tämä viittaa pieneen parannukseen, se ei ole tilastollisesti merkitsevä. Uudelleensairaalahoitojen määrät noudattivat samanlaista kaavaa, mikä vahvistaa entisestään naislääkärien hoidon mahdollisia etuja.

Tulosten merkitys

Nämä tulokset herättävät kiinnostuksen siihen, miksi naislääkärit voivat saavuttaa parempia potilastuloksia. Mahdollisia tekijöitä voivat olla erot kommunikaatiotyyleissä, kliinisten ohjeiden noudattamisessa tai jopa potilaskeskeisemmässä hoitotavassa, jota naislääkärit saattavat käyttää.

Kommunikaatio ja empatia: Tutkimukset ovat osoittaneet, että naislääkärit viettävät usein enemmän aikaa kuunnellen potilaitaan ja ovat empaattisempia. Tämä voi johtaa parempaan ymmärrykseen potilaiden tarpeista ja yksilöllisempiin hoitoihin.

Ohjeiden noudattaminen: Naislääkärit noudattavat usein tarkemmin kliinisiä ohjeita, mikä voi parantaa potilastuloksia varmistamalla, että parhaat käytännöt otetaan jatkuvasti käyttöön.

Potilaskeskeinen hoito: Naislääkärit voivat olla taipuvaisempia osallistumaan yhteiseen päätöksentekoon potilaidensa kanssa, mikä edistää

yhteistyöympäristöä, joka voi johtaa parempiin terveyden tuloksiin.

Laajemmat vaikutukset

Näiden havaintojen vaikutukset ovat laaja-alaisia. Terveydenhuoltolaitoksille tämä tutkimus viittaa siihen, että monimuotoisen työvoiman edistäminen ja naislääkärien tukeminen voi vaikuttaa myönteisesti potilashuoltoon. Se korostaa myös sukupuolidynamiikan huomioon ottamisen tärkeyttä lääketieteellisessä koulutuksessa ja ammatillisessa kehityksessä.

Rajoitukset

On tärkeää huomata, että tutkimuksen havainnot eivät välttämättä ole yleistettävissä nuorempiin väestöihin, koska tiedot kerättiin Medicare-edunsaajilta, jotka ovat yleensä iäkkäämpiä. Lisätutkimuksia tarvitaan, jotta voidaan määrittää, koskevatko nämä trendit eri ikäryhmiä ja hoitoympäristöjä.

Johtopäätös

Tutkimus tekee selväksi johtopäätöksen: potilaat, erityisesti naiset, kokevat alhaisemman kuolleisuuden ja uudelleensairaalahoitojen määrän, kun heitä hoitavat naislääkärit. Vaikka näiden parantuneiden tulosten tarkat syyt vaativat lisätutkimuksia, tämä tutkimus korostaa naislääkärien kriittistä roolia potilashoidon parantamisessa. Terveydenhuoltoalan kehittyessä näiden oivallusten tulisi inspiroida pyrkimyksiä tukea ja vahvistaa naislääkäreitä, mikä lopulta hyödyttää potilaita kautta maan.

e
r-
e
r-
t,
t,
i-
i-
ä
e
li
i-
n

n
t-
n
n,
a,
d-
-
n
t-
n
a
n
t-
n,
u-

8
s-
ä
et
e-
n-
y
n-

l-
li

s-
u-
ä,
l-

VALOFESTIVAALI

Lux Helsinki 8.-12.1.2025: Valaisee pimeimmät päivät

Talven kiristäessä otetaan Helsingistä syntyä säteilevä vastakohta: Lux Helsinki.

Tämä vuosittainen valofestivaali, joka järjestetään 8.-12. tammikuuta 2025, muuttaa kaupungin tutun maiseman henkeäsalpaavaksi valotaitteen kankaaksi.

Lux Helsinki on enemmän kuin pelkkä spehtaakkeli; Se on luovuuden ja yhteisöllisyyden juhlaa. Viiden taianomaisen yön ajan Helsingin sydän kylpee värin ja lumoavien installaatioiden kaleidoskoopissa. Julkisista rakennuksista tulee valoisia veistoksia, puistot muuttuvat eeterisiksi ihmemaiksi ja katukuvat

ovat täynnä ylimaallista hehkua.

Festivaalin vahvuus on sen monipuolisuus. Mukaansatempaavista interaktiivisista kokemuksista kunnioitusta herättäviin suurikokoisiin projisointeihin, Lux Helsinki palvelee kaikkia taiteellisia makuja. Paikalliset ja kansainväliset taiteilijat kokoontuvat esittelemään innovatiivisia visioita ja rikkovat valon rajoja välineenä. Valaistussa kaupungissa vaeltamisesta tulee seikkailu, jonka jokainen kulma paljastaa uuden ihmeen.

Lux Helsingin vaikutus ylittää estetiikan. Se edistää yhteyden tunnetta ja jaettua iloa vuodenaikana, joka usein

yhdistetään pimeyteen ja yksinäisyyteen. Festivaali kannustaa tutkimaan ja kutsuu sekä asukkaita että vierailijoita löytämään kaupungin uudelleen uudessa valossa. Se on muistutus siitä, että jopa talven syvyyksistä löytyy kauneutta ja ihmeitä.

Olitpa sitten kokenut taiteen harrastaja tai vain etsimässä taianomaisista pakoa kylmästä, Lux Helsinki on elämys, jota ei kannata jättää väliin. Joten niputtaudu, ota vastaan raikas talvi-ilma ja uppoudu Helsingin valoisaan sydämeen. Anna Lux Helsingin valaista tammikuu ja sytyttää ihmetyksen tunne.

ALKOHOLIONGELMA

Semaglutidi (Ozempic): Lupaava keino alkoholin väärinkäytön torjunnassa

Alkoholin käyttöhäiriö (AUD) on monimutkainen terveydentila, jolle on ominaista jatkuva ja ongelmallinen alkoholin käyttö. Vaikka hoitomuotoja on tarjolla useita, monet kamppailevat raittiuden säilyttämisen kanssa. Uusi tieteellinen tutkimus on kuitenkin tuonut esiin mahdollisen uuden hoitovaihtoehdon: semaglutidin.

Semaglutidi, joka alun perin kehitettiin tyyppin 2 diabeteksen ja lihavuuden hoitoon, on osoittanut lupaavia tuloksia alkoholin käytön ja juomapatkujen vähentämisessä. Tämä lääke kuuluu glukagonin kaltaisten peptidi-1 (GLP-1) -reseptoriagonistien

ryhmään. GLP-1 on suolistohormoni, joka säätelee ruokahalua ja verensokeritasoja. Matkimalla GLP-1:n vaikutuksia semaglutidi voi auttaa vähentämään alkoholinhimoa, edistämään kylläisyyttä ja hillitsemään alkoholin väärinkäyttöön liittyvää impulsiivista käyttäytymistä.

Esikliiniset tutkimukset ovat osoittaneet semaglutidin tehokkuuden eläinmallissa, jotka kuvaavat alkoholiriippuvuutta. Tutkijat ovat havainneet merkittävää alkoholin kulutuksen ja alkoholin palkitsevien vaikutusten vähenemistä jyrksijöillä, jotka ovat saaneet semaglutidihoitoa. Nämä havainnot viittaavat siihen,

että semaglutidilla voi olla samanlaisia vaikutuksia ihmisten käyttäytymiseen.

Vaikka semaglutidin vaikutusmekanismit alkoholin väärinkäytön osalta ovat yhä tutkimuksen kohteena, useita teorioita on esitetty. Yksi mahdollisuus on, että semaglutidi muuttaa aivojen palkitsemisjärjestelmiä vähentäen alkoholin vahvistavia vaikutuksia. Lisäksi semaglutidi voi parantaa mielialaa ja vähentää stressiä, jotka molemmat voivat edistää alkoholin väärinkäyttöä.

Semaglutidin potentiaali AUD:n hoidossa on merkittävä. Yhdessä suuressa tutkimuksessa

alkoholinkäytöstä johtuvat sairaalahoitajaksot vähenivät kolmanneksella. Lääke tarjoaa uudenlaisen lähestymistavan alkoholiriippuvuuden hoitoon kohdistamalla toimiansa painopisteen niihin biologisiin mekanismeihin, jotka ajavat pakonomaista alkoholin käyttöä. On kuitenkin tärkeää huomioda, että tarvitaan lisää tutkimusta semaglutidin tehokkuuden ja turvallisuuden ymmärtämiseksi AUD:n hoidossa.

Kuten kaikilla lääkkeillä, myös semaglutidilla voi olla sivuvaikutuksia, kuten ruoansulatuskanavan ongelmia, kuten pahoinvointia, oksentelua ja ripulia. On tärkeää neuvotella tervey-

denhuollon ammattilaisen kanssa sen arvioimiseksi, onko semaglutidi sopiva hoitovaihtoehto, ja seurata mahdollisia haittavaikutuksia.

Yhteenvetona voidaan todeta, että semaglutidi edustaa lupaavaa edistysaskelta alkoholiriippuvuuden hoidossa. Vaikka lisätutkimuksia tarvitaan sen vaikutusmekanismien ja pitkäaikaisvaikutusten täydiksi ymmärtämiseksi, tällä lääkkeellä on potentiaalia mullistaa tapamme lähestyä alkoholin käyttöhäiriöitä.

Älykkyys ja viisaus eivät ole sama juttu

Älykkyys ja viisaus – kaksi sanaa, joita usein käytetään lähes synonyymeina, mutta jotka ovat itse asiassa kuin kaksi täysin erilaista koiraa samassa häkissä. Älykkyys on se vauhdikas bordercollie, joka osaa ratkoa rubikin kuution, kun taas viisaus on rauhallinen vanha kultainen noutaja, joka tietää, että kuutiolla voi myös tukea epävakaa pöytä. Kummassakin on puolensa, mutta jos valitset väärän koiran oikeaan tilanteeseen, saatat huomata olevasi

keskellä sotkua.

Älykäs ajattelee, viisas tietää

Älykkyys on kyky oppia, analysoida ja ratkaista ongelmia. Älykäs ihminen voisi esimerkiksi keksiä, miten laskuvarjo tehdään pöytäliinasta ja verhoista, jos hän putoaa lentokoneesta. Viisas ihminen taas olisi tarkistanut etukäteen, ettei astu koneeseen, jossa on vain yksi moottori ja pilotilla huono päivä.

Tässä piileekin älykkyuden ja viisauden suurin ero: älykäs ihminen selviää vaikeista tilanteista, joihin viisas ei koskaan joudu. Tämä selittää, miksi niin monet fiksit keksijät, tutkijat ja yrittäjät päätyvät kirjoittamaan muistelmiaan vankilasta tai konkurssista – he ovat kyllä älykkäitä, mutta joskus yllättävän vähän viisaita.

Historian huipputa – mutta kumpia?

Ajatellaanpa Aristoteleen ja Einsteinia. Aristoteles, tuo muinaisen maailman pohdiskelija, oli epäilemättä viisas. Hän ymmärsi elämän suuria periaatteita, kuten sen, että liika reippaus ei ole hyväksi, ja päätyi siksi enimmäkseen istumaan ja opettamaan muita. Häneltä jäi tekemättä typeriä kokeiluja, kuten testata, voiko ihminen hypätä Parnassoksen kalliolta ilman seurauksia.

Albert Einstein taas

oli älykäs. Hän kehitti suhteellisuusteorian ja mullisti maailman-kuvaamme, mutta ei ehkä ollut kaikkein viisain ihminen käytännön elämässä. Hänen kerrotaan unohtaneen osoitteensa ja joutuneen usein kysymään neuvoa, miten löytää kotiin. Tällaisia tilanteita ei Aristoteleelle olisi tapahtunut – hän ei olisi edes poistunut kotoaan ilman luotettavaa opasta.

Älykkäät mokat

ja viisaat välttämiset

Arjessa älykkäät ja viisaat tekevät usein erilaisia päätöksiä. Älykäs ihminen saattaa ostaa äärimmäisen monimutkaisen ja hienon kahvikoneen, joka vaatii käyttöohjeen ymmärtämiseen insinöörin tutkinnon. Viisas taas keittää pannukahvit, tietäen, että lopputulos on kuitenkin sama: kofeiinia veressä ja pirteä mieli.

Älykäs yrittää ratkaista aviokriisin ostamalla puolison lempiauton. Viisas vie puolisonsa kävelyille ja kuuntelee, mitä sanottavaa toisella on. Tässä kohtaa on hyvä muistaa, että joskus viisaus ja älykkyys voivat myös yhdistyä – silloin puoliso saa sekä auton että kävelylenkin, ja parisuhde kukoistaa.

Typerä nero ja nerokas tyhmy

Historiasta löytyy esimerkkejä ihmisistä, jotka olivat älykkäitä mutta eivät kovin viisaita. Napoleon Bonaparte, Euroopan valloituksen mestari, päätti talvella hyökätä Venäjälle. Sotilaallinen nero, mutta samalla mielletön riskinottaja. Viisas ihminen olisi ehkä miettinyt kahdesti, kannattaako lähteä marssimaan keskelle Siperian keskele, kun takana

on jo mu-kava valtakunta.

Toisaalta on olemassa tarinoita ihmisistä, jotka eivät ole erityisen älykkäitä, mutta silti äärimmäisen viisaita. Monet kansanviisaudet ja sananlaskut ovat peräisin tavallisilta ihmisiltä, jotka eivät koskaan käyneet kouluja, mutta osasivat elää elämäänsä järkevästi. Esimerkiksi lausahdus ”ei kannata ampua kärpistä tykillä” saattaa hyvinkin olla peräisin henkilöltä, joka tajusi, että liiallinen yrittäminen ei aina kannata.

Älykäs ja viisas samalla – paras yhdistelmä?

Tietenkin olisi ihanteellista olla sekä älykäs että viisas, mutta koska kukaan ei voi olla täydellinen kaikilla tavoilla, ihmisen kannattaa tyytyä kehittämään vahvuuksiaan. Älykkään kannattaa opetella pysähtymään ja kysymään, onko ongelma ylipäättään ratkaisemisen arvoinen. Viisaan taas olisi hyvä kokeilla joskus uusia asioita – kuten rubikin kuu-tion ratkaisua – ihan vain harjoituksen vuoksi.

Loppujen lopuksi viisauden ja älykyyden välinen tasapaino on se, joka tekee elämästä mielenkiintoista. Älykäs voi keksiä, miten mennä kuuhun, mutta viisas miettii minkä ihmeen takia kuuhun pitäisi mennä, oma kotipiha on oikeastaan ihan tarpeeksi hyvä paikka.

Klikkaa muutokseen? Clicktivismi ja slacktivismi

Mikä on clicktivismi ja slacktivismi?

Oletko koskaan jakanut törkeää uutisartikkelia sosiaalisessa mediassa, allekirjoittanut online-vetoomuksen tai osallistunut digitaaliseen mielenosoitukseen?

Jos näin on, olet ehkä alitajuisesti osallistunut klikkivismin ja slacktivismin ilmiöihin.

Nämä tutkijoiden Jevgeni Morozovin ja Alice Marwickin vuonna 2017 keksimät termit kuvaavat aktivismin muotoa, jota toteutetaan verkossa. Kyse on tuen osoittamisesta aatteelle nap-

sauttamalla painiketta, jakamalla kuva tai kirjoittamalla kommentti. Se on yksinkertaista, nopeaa ja vaatii vain vähän sitoutumista.

Klikkivismi keskittyy yksittäisiin klikkauksiin, jotka muodostavat digitaalisen aktivismin perustan, kuten vetoomuksen allekirjoittamiseen tai linkin jakamiseen.

Slacktivismi on yleisempi termi, joka viittaa käsitykseen, että digitaalinen aktivismi on usein pinnallista eikä johda todelliseen muutokseen.

Miksi se on ongelmallista?

Vaikka voi tuntua hyvältä tehdä jotain, vaikka kuinka pientä, sinulle tärkeän asian puolesta, kritisoidaan klikkivismisiä ja slacktivismisiä. Kriitikot uskovat, että:

Se ei korvaa todellista

toimintaa: napin painallus tai kuvan jakaminen ei ole sama asia kuin mielenosoitukseen osallistuminen, rahan lahjoittaminen tai poliittisiin prosesseihin osallistuminen.

Se voi luoda illuusion muutoksesta: Se voi antaa väärän tunteen siitä, että olet tehnyt jotain muuttaaksesi maailmaa, vaikka teoillasi ei olisi paljon vaikutusta.

Se voi heikentää syvällisempää sitoutumista: Tekemällä ”aktivistina” olemisesta niin helppoa, klikkivismi voi tehdä ihmisistä vähemmän todennäköisiä osallistumaan vaativampiin aktivismin muotoihin.

Sitä voidaan manipuloida: Suuria määriä napsautuksia ja tykkäyksiä voidaan käyttää päätöksentekoprosesseihin va-

ikuttamiseen ja väärän kuvan luomiseen yleisestä mielipiteestä.

Keskustelu ja demokratia Toinen klikkivismin ongelma on se, että se voi heikentää demokraattista prosessia. Terve demokratia edellyttää tietoon perustuvaa ja vivahteikasta keskustelua tärkeistä kysymyksistä. Kun luotamme yksinkertaisiin tykkäyspainikkeisiin ja nopeisiin reaktioihin sosiaalisessa mediassa, vaarana on, että menetämme kyvyn käydä syvempiä keskusteluja ja omaksua erilaisia näkökulmia.

Mitä siis voimme tehdä?

On tärkeää muistaa, että digitaalinen aktivismi ei ole täysin hyödytöntä. Se voi olla tapa lisätä tietoisuutta tärkeistä asioista ja mobilisoida ih-

misiä. Mutta todellisen muutoksen luomiseen tarvitaan enemmän kuin vain muutama napsautus. Edistääksemme mielekkäämpää ja demokraattisempaa keskustelua voimme:

Osallistu paikallisiin asioihin: Osallistu paikallisiin kokouksiin, kirjoita poliitikoillemme ja osallistu vapaaehtoistyöhön.

Tue muutoksen puolesta toimivia organisaatioita: lahjoita rahaa, liity jäseneksi tai levitä sanaa työstään.

Syvennä osaamistamme: Lue sinulle tärkeistä asioista ja pyri ymmärtämään eri näkökulmia.

Käy kriittisiä keskusteluja muiden kanssa: Keskustele tärkeistä asioista ystävien, perheen ja työtovereiden kanssa.

Kaikki ihokeliakiasta

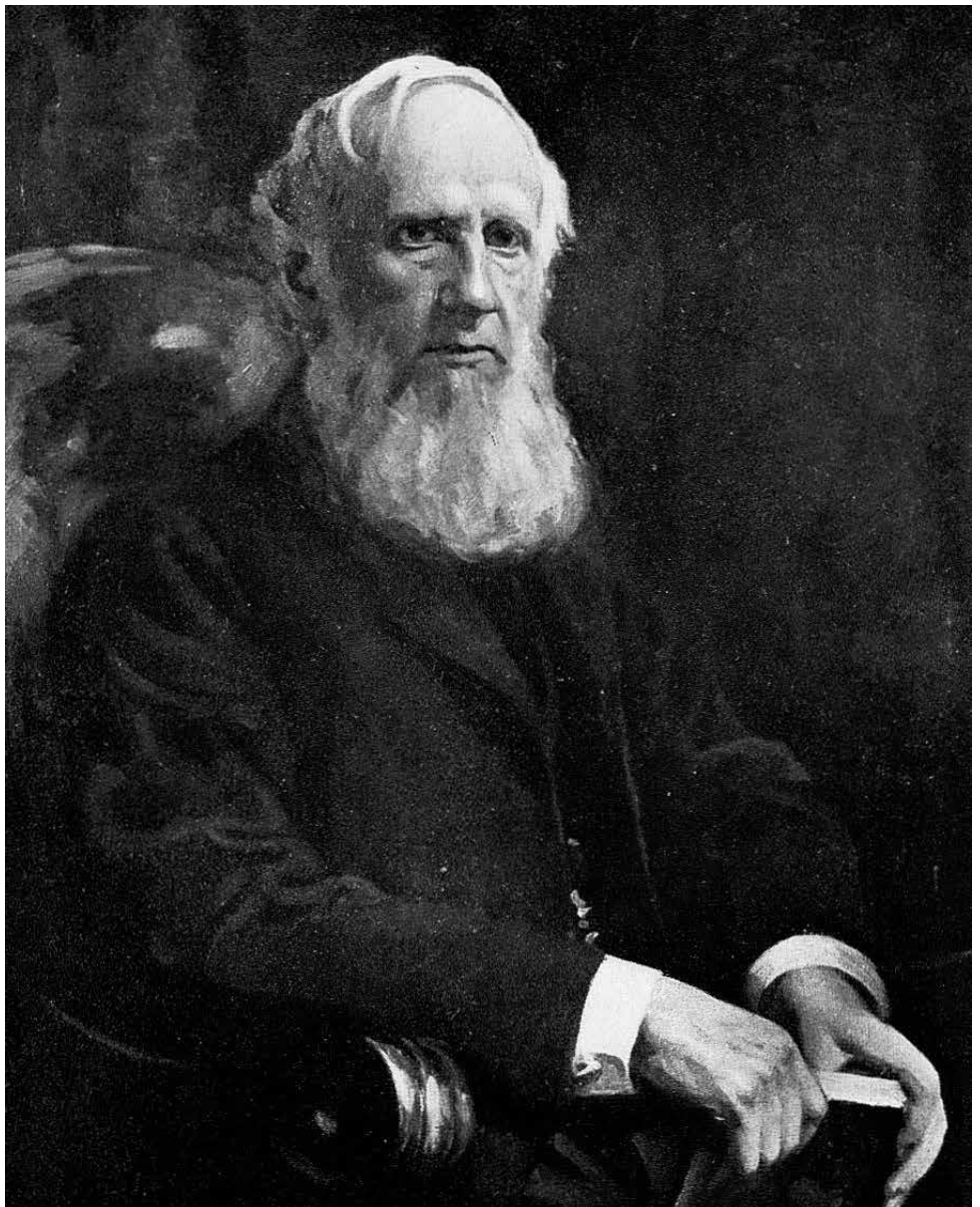
Ihokeliakia, ihossa oleva keliakian muoto, kuvattiin ensimmäistä kertaa vuonna 1884 amerikkalaisen ihosairauksien professorin Louis Adolphus Dühringin toimesta. Hän antoi taudille nimen ”Dermatitis herpetiformis”, jota maalimalla käytetään edelleen. Mutta pitkään tautia kutsuttiin myös Dühringin taudiksi.

Vuonna 1884 Louis Dühring julkaisi taudin 20-sivuisessa kirjassa. Tässä on johdanto hänen kuvaukseensa: ”Dermatitis Herpetiformis -nimellä ehdotan, että asetan useita ihosairautapauksia, joita olen kohdannut ajoittain. Nämä tapaukset ovat tällä hetkellä enimmäkseen nimettömiä, ja niitä on pidetty ja diagnosoitu joko yhden tai toisen yleisimmän tunnetun sairauden, kuten ekseeman, herpesin tai pemfiguksen, outoina ilmenemismuotoina tai joissakin tapauksissa kuvaamattomina. taudit. Näistä huomautuksista voidaan päätellä, että tauti on harvinainen. Samaan aikaan olen kohdannut viimeisten viidentoista vuoden aikana riittävän määrän tapauksia, jotta on perusteltua katsoa, että tauti ansaitsee erityisen kuvauksen ja nimen. Tajusin ensimmäisen kerran, että tämä ihosairaus oli erikoinen jo vuonna 1871, mutta tuolloin havaittujen harvojen tapausten vuoksi oli vaikea luokitella tai hoitaa niitä tyydyttävästi. Sen jälkeen olen törmännyt useisiin muihin tapauksiin, jotka kuvaavat samaa ja muita taudin muunnoksia.”

Näin Louis Dühring kuvasi tämän taudin kutinaa vuonna 1884: ”Silmiinpistävin oire on kutina. Usein myös ihopoltosta valitetaan. Kutina on kuitenkin vallitseva ja on joka tapauksessa väkivaltainen tai jopa voimakas. Potilaat toteavat, että se on täysin suhteeton taudinpurkausten määrään nähden. Se on myös jatkuva kutina, joka saa sairastuneen henkilön naarmuuntumaan jatkuvasti. Se yleensä edeltää rakkuloiden puhkeamista eikä laannu ennen kuin leesiot ovat repeytyneet. Iäkkäät potilaat, jotka tuntevat taudin luonnollisen kulun, ovat ilmoittaneet minulle, että he eivät voi saada helpotusta ennen kuin vauriot ovat repeytyneet. Havainnostani minun pitäisi sanoa, että kutina oli sekä vakavampi että pysyvämpi kuin vesikulaarisessa ekseemassa. Vesikkelit ilmestyvät hitaasti, joten niiden täydellinen kehittyminen voi kestää useita päiviä tai viikon.”

Seuraavina vuosina Louis Dühring julkaisi useita kirjoituksia tästä taudista.

Vasta vuonna 1967 todettiin yhteys keliakian ja ihokeliakian välillä, ja siitä lähtien gluteenittomasta ruokavaliosta on

Louis Adolphus Dühring (1845-1913), amerikkalainen lääkäri, joka 1860-luvulla tutki ihosairauksia Pariisissa, Lontoossa ja Wienissä ja avasi sitten ihosairauksien klinikan Philadelphiassa, Yhdysvalloissa.

Wikimedia Commons, Creative Commons Nimeä 4.0 Kansainvälinen

tullut myös tämän sairauden ensisijainen hoitomuoto.

Oireet

Ihokeliakia ja keliakia ovat siis sama sairaus. Ihokeliakia esiintyy ihossa, kun taas tyypillinen keliakia vaikuttaa suolistoon. Keliakian molemmat muodot aiheuttavat kuitenkin muutoksia myös suoliston ja ihon ulkopuolella.

Ihokeliakian oireita ovat pienet, vaaleanpunaiset rakkulat, joita esiintyy yleensä kyynärpään ja polvien ulkopuolella sekä selässä ja pakaroissa. Ihottuma on yleensä symmetrinen. Ihottumaa voi esiintyä myös muualla, kaulassa ja jopa kasvoissa.

Kutina on epämiellyttävä, vakava, voimakas ja sillä on selvästi kielteinen vaikutus elämänlaatuun. Nämä rakkulat voivat olla hyvin kutiavia ja epämukavia. Usein ihokeliakiaa sairastavilla ihmisillä voi olla univaikeuksia kutinan ja epämukavuuden vuoksi, ja heillä voi olla myös ongelmia ja arpia voimakkaan naarmuuntumisen vuoksi.

Lääketieteellisessä kirjallisuudessa on monia värikkäitä kuvauksia kutinaa.

Kirjassa ”Keliakia: piilotettu epidemia” Rory Jones puhuu kutinastaan: ”Kutsun sitä nyt ’seitsemänvuotiaaksi kutinakseni’. Kutina oli niin paha, että halusin naarmuttaa jalkojani. Se piti minut hereillä

Kyynärpäiden ihottuma voi olla aika mitätön ihokeliakian rauhallisessa vaiheessa. Tästä huolimatta kutina voi olla kiusallista.

öisin. Käytin pitkähaisia paitoja ja housuja yhdeksänkymmenenviiden asteen kuumuudessa peittääkseni purkaukset. Monet voiteet ja voiteet eivät pysäyttäneet kutinaa, joka kulutti yhä enemmän valveillaoloaikaani. Oli tiettyä ironiaa, kun käytin sekä vasenta että oikeaa kättäni raapimaan peilimäisiä purkauksia yhdessä.

Lopullinen johtopäätös ”selittämättömän ihotulehdukseni” syystä oli ”stressi”. Koska ihomme on elävä hengityselin, johon vaikuttaa sekä fyysinen että henkinen terveytemme, se alkoi ymmärtää äreitä, univajeisia aivojani. Seitsemän vuoden kutinan, nivelkipujen ja jatkuvan väsymyksen jälkeen, jos ei muuta, olin ehdottomasti stressaantunut.

Kutsun sitä nyt ”seitsemänvuotiaaksi kutinakseni”. Kutina oli niin paha, että halusin naarmuttaa jalkojani. Se piti minut hereillä öisin. Käytin pitkähaisia paitoja ja housuja yhdeksänkymmenenviiden asteen kuumuudessa peittääkseni purkaukset. Siinä oli tiettyä ironiaa, kun raaputin sekä vasenta että oikeaa kättäni symmetrisiä purkauksia rinnakkain.”

Epidemiologia

Ihokeliakia on lapsilla ja nuorilla erittäin harvinainen. Keski-ikä alkaessa on noin 50 vuotta. Tauti on miehillä hiukan tavallisempu. Vanhin potilas, jolla oli diagnosoitu tämä tauti, oli yli 80-vuotias.

40 vuoden seuranta Suomessa osoitti, että keski-ikä diagnosoituhetkellä oli 70-luvulla

noin 35 vuotta ja nousi sitten vähitellen lähes 50 vuoteen. Samalla tauti on tullut yhä harvinaisemmaksi. Syynä tähän voi olla se, että gluteenin saanti on puolittunut tänä aikana.

Kaikista keliakikoista hieman yli joka kymmenennellä on ihokeliakia.

Ihokeliakiaa sairastavilla ihmisillä on harvoin vakavia oireita, jotka viittaavat yleiseen keliakiaan. Jos tauti vaikuttaa ihoon, se näyttää vaikuttavan ohutsuoleen pienessä määrin. Mutta jos teet gastroskopian saadaksesi ohutsuolen näytteitä, näet tyypillistä villus-atrofiaa useimmilla ihokeliakiapotilailla, kun taas pienemmällä osalla on hyvin hienovaraisia muutoksia.

Diagnostiikka

Ihokeliakian diagnosointi voi olla vaikeaa, koska oireet voivat olla samanlaisia kuin muut ihosairaudet, kuten ekseema tai psoriaasi. Ihomuutosten sijainti on kuitenkin hyvin tyypillinen - pahimmat muutokset löytyvät yleensä kyynärpäiden, polvien ja pakaroiden ulkopuolelta.

Lopullinen diagnoosi saadaan ottamalla näyte terveestä ihosta, joka sitten tutkitaan immunofluoresenssimenetelmällä.

Jos tehdään gastroskopia ohutsuolen limakalvonäytteiden saamiseksi, nähdään tyypillistä villus-atrofiaa useimmilla ihokeliakiapotilailla, kun taas pienemmällä osalla on vain hyvin hienovaraisia muutoksia. Koska diagnoosi on kuitenkin varma jo ihobiopsialla, ohutsuolen koepaloja ei tarvitse tutkia ihokeliakiassa.

Hoito

Gluteenin ruokavalio on myös tämän keliakian muodon hoito. Ja ruokavalio on elinikäinen. Kaura on sallittua, mutta sen on

oltava puhdas kaura, joka ei sisällä muiden jyvien epäpuhtauksia.

Mutta gluteenitonta ruokavaliota on noudatettava erittäin tiukasti. Ja vaikka ruokavaliota noudatettaisiin, voi kestää kauan, ennen kuin ihottuma ja kutina katoavat. Se voi kestää viikkoja tai kuukausia, mutta kahden vuoden gluteenittoman ruokavalion jälkeen kutina ja ihottumat ovat yleensä poissa.

Mutta ei ole helppoa taistella kutinaa vastaan viikkoja tai kuukausia tiukasta ruokavaliosta huolimatta. Siksi lääkitystä tarvitaan melko usein ruokavalion täydennyksenä, ainakin jonkin aikaa.

Käytettyä lääkettä kutsutaan dapsoniksi. Tämä on sulfonivalmiste, jolla on antibioottisia ominaisuuksia. Dapsonilla on arvokas rooli spitaalain ja malarian hoidossa.

On epäselvää, miksi dapsoni auttaa ihon keliakian kutinaa. Mutta vaikutus on silmiinpistävä. Muutaman päivän hoidon jälkeen kutina lievittyy. Tavallinen annos aikuisille on 25 - 50 milligrammaa päivässä, joskus annosta voidaan nostaa 100 milligrammaan. Koska gluteenittomalla ruokavaliolla on kuitenkin vaikutusta, dapsoniannosta voidaan pienentää ja yleensä lopettaa parin vuoden kuluttua.

Dapsonilla on paljon sivuvaikutuksia, minkä vuoksi lääkitystä ei ehdottomasti tule käyttää tarpeettomasti. Vakavin sivuvaikutus on methemoglobinemia, joka on veren hemoglobiinin muutos, joka heikentää veren kykyä kuljettaa happea ja kynnet värjäävät veren siniseksi, mikä voi aiheuttaa ihonvärin ja sinisten huulten ja kynsien muutoksen. Muut lääkkeet voivat myös aiheuttaa methemoglobiinia, kuten trimetopriimi, metoklopramidi ja useat anestesia-aineet.

Dapsonilla on muita sivuvaikutuksia, kuten maksatulehdus.

Dapsonihoitoja tekevät Suomessa ihotautilääkärit. Säännölliset laboratoriotokokeet ovat välttämättömiä sivuvaikutusten riskin vuoksi.

Lopuksi on syytä huomauttaa: Vaikka dapsoni on tehokas ihon keliakian aiheuttamia oireita vastaan, lääkitys ei todellakaan ole vaihtoehto gluteenittomalle ruokavaliolle.

Ennuste

Niin kauan kuin ihokeliakia on diagnosoimaton ja hoitamaton, sillä on suuri vaikutus henkilön elämänlaatuun. Voimakas kutina pitää potilaan hereillä, millä on monia haitallisia seurauksia.

Mutta kun ihokeliakiadiagnoosi on tehty ja tiukka gluteeniton ruokavalio aloitettu, ennuste on pitkällä aikavälillä hyvä. Potilas voi elää normaalia elämää, tauti ei vaikuta elinajanodotteeseen, ja seurausten riski on minimaalinen. Itse asiassa suomalainen

Maratin kuolema, Jacques-Louis Davidin maalaus. Public Domain

Jean-Paul Marat ja ihokeliakia

Jean-Paul Marat (1743-1793) oli ranskalainen lääkäri, tiedemies ja vallankumouksellinen, yksi Ranskan vallankumouksen johtohahmoista.

Elämänsä viimeisten viiden vuoden aikana häntä vaivasi voimakkaasti kutiava ihottuma. Ainoa helpotus, jonka hän sai oli kylpyammeessa, jossa hän vietti viimeiset vuotensa koko päivän. Siellä hän otti vastaan vieraansa, ja siellä hän kirjoitti vallankumoukselliset sanomalehtiartikkelinsa, jotka julkaistiin omassa sanomalehdessään "L'ami du peuple". Hän oli saanut monia poliittisia vihollisia, ja yksi heistä oli Marie-Anne Charlotte de Corday d'Armont.

Ja kylpyammeessa hän luki sanomalehteä sillä hetkellä, kun hänen elämänsä päättyi äkillisesti ja väkivaltaisesti. Charlotte Corday murhasi hänet kylpyammeessa. Hän työnsi keittiöveitsen hänen rintaansa. Charlotte Corday pidätettiin välittömästi, tuomittiin kuolemaan ja teloitettiin sitten julkisesti giljotiinilla. Murha aiheutti terrorin ajan Ranskassa, noin 1400 ihmistä teloitettiin, muun muassa kuningatar Marie Antoinette.

Hänen lukemansa sanomalehti, hänen oma "L'ami du peuple", säilytetään Bibliothèque Nationale de Francessa Pariisissa. Ja sanomalehdessä oli veren tahroja, jotka DNA-testit suoritettiin. Sanotaan, että monet tartuntataudit voitaisiin sulkea pois, vaikkakaan ei täydellä varmuudella. Valitettavasti HLA-testejä ei tehty keliakian varalta.

Maratin ihosairaus on herättänyt paljon kiinnostusta ja asiantuntijalääkärit ovat viettäneet paljon aikaa diagnoosin määrittämiseen. On paljon viitteitä siitä, että diagnoosi oli ihokeliakia, mukaan lukien ihottuman ulkonäkö ja sijainti. Hän oli myös laihtunut huomattavasti, mikä viittaa keliakiaan liittyvään aliravitsemukseen.

tutkimus osoitti, että hoidettua ihokeliakiaa sairastavat elävät hieman pidempään kuin terveet ihmiset. Sairaus, joka pidentää elämää, voi olla lohtu ja rohkaisee pitämään huolellista ruokavaliota.

Jälkitautien riski on minimaalinen, mutta se on olemassa. Ensimmäisinä vuosina diagnoosin jälkeen (kun gluteenittoman ruokavalion suojaava vaikutus ei ole vielä vaikuttanut) pahanlaatuisten sairauksien,

kuten lymfooman, riski on hiukan lisääntynyt.

Lymfooma, musolmukeesyöpä, imukudoksesta peräisin oleva pahanlaatuinen sairaus. Lymfooma voi olla vakava, mutta onneksi harvinainen hoitamattoman keliakian ja ihokeliakian komplikaatio. Kaksi päätyyppiä ovat Hodgkinin lymfooma ja Non-Hodgkinin lymfooma, jota voi esiintyä keliakiassa ja ihokeliakiassa.

Keliakia, mukaan lukien ihokeliakia, on autoimmuunisairaus, mikä tarkoittaa, että keliakiaa sairastavilla ihmisillä on lisääntynyt riski saada muita autoimmuunisairauksia. Tällaisia sairauksia ovat tyypin I diabetes, kilpirauhasen sairaudet ja ihosairaudet, kuten alopecia areata.

Ihmelääke Ozempic auttaa kaikkeen? Ei auta, mutta...

Ozempic – huume, joka on valloittanut maailman myrskyn ja josta on nopeasti tullut keskustelunaihe sekä lääketieteellisissä piireissä että suuren yleisön keskuudessa.

Käytetään ensisijaisesti tyyppin 2 diabeteksen hallintaan, mutta se liittyy myös laihtumiseen, parantuneeseen sydämen terveyteen ja viimeksi siinä toivossa, että sillä voi olla jopa hidastava vaikutus Alzheimerin tautiin. Tämä lääke on herättänyt monia kysymyksiä sen potentiaalista ja myös joitain huolenaiheita sen sivuvaikutuksista ja eettisistä vaikutuksista. Onko Ozempic todella ihmelääke, joka voi ratkaista kaiken – vai onko syytä suhtautua siihen tietyllä skeptisyydellä?

Mitä Ozempic oikein on?

Ozempic ei ole vain uusi villityslääke laihtumiseen. Pohjimmiltaan se on lääke tyyppin 2 diabeteksen hoitoon, ja sen vaikuttava aine, semaglutidi, on niin kutsuttu GLP-1-reseptoriagonisti. Tämä aine jäljittelee kehon luonnollista hormonia, joka auttaa säätämään verensokeritasoa. Stimuloimalla insuliinin eritystä, kun verensokeri on koholla, ja vähentämällä sokerin tuotantoa maksasta, Ozempic auttaa diabeetikkoja hallitsemaan sairauttaan. Verensokerin pitäminen hallinnassa on ratkaisevan tärkeää pitkäaikaisten komplikaatioiden, kuten hermovaurioiden, munuaisongelmien ja sydänsairauksien, välttämiseksi. Siinä mielessä Ozempic on selkeä menestys.

Mutta mikä todella teki Ozempicista puheenaiheen, oli sen odottamaton vaikutus ruumiinpainoon. Monet tutkimukset ovat osoittaneet, että Ozempicia käyttävien potilaiden paino voi laskea merkittävästi.

Ihmisille, jotka kamppailevat liikalihavuuden kanssa - ongelma, joka usein kulkee käsi kädessä tyyppin 2 diabeteksen kanssa - tämä on houkutteleva sivuvaikutus. Ja ehkä tästä ihmelääkeistä syntyi.

Ozempicin hyödyt - ei vain painosta

Ozempicin painoa vähentävä vaikutus on osoittautunut lisäbonukseksi, mutta on muitakin näkökohtia, jotka on otettava huomioon. Lääke voi vaikuttaa positiivisesti korkeaan verenpaineeseen ja sepelvaltimotautiin, koska Ozempic parantaa insuliiniherkkyyttä ja vähentää tulehdusta kehossa – tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa suoraan sydän- ja verisuoniterveyteen.

Tämä merkitsee merkittävää parannusta monien elämänlaatuun, eikä ole liioiteltua sanoa, että Ozempicilla voi todellakin olla suuri vaikutus tyyppin 2 diabetesta tai liikalihavuutta sairastavien ihmisten terveyteen.

5 kg: n painonpudotus on terveellistä useimmille meistä, ja Ozempicin avulla tällainen laihtuminen on helppo saavuttaa. Jotta painonpudotus olisi pysyvää, tämä voi kuitenkin olla pahempaa ja saattaa tarkoittaa, että sinun on käytettävä Ozempicia koko ajan.

Yllättävämpi löytö on Ozempicin mahdollinen vaikutus Alzheimerin tautiin. Tutkimukset viittaavat siihen, että semaglutidilla voi olla neuroprotektiivinen vaikutus, mikä tarkoittaa, että se voi auttaa suojaamaan aivosoluja ja mahdollisesti hidastamaan Alzheimerin taudin etenemistä. Tietenkin ajatus siitä, että diabeteslääkkeellä voi olla hyötyä myös aivojen terveydelle, herättää toiveita - ja skeptisyyttä.

Kuten kaikilla lääkkeillä, Ozempicilla on omat sivuvaikutuksensa. Yksi yleis-

simmistä valituksista on pahoinvointi ja muut vatsaongelmat, erityisesti hoidon alussa. Vakavampia riskejä ovat haimatulehdus, harvinaisen mutta vakava sivuvaikutus. Ehkä silmiinpistävin sivuvaikutus, joka on herättänyt huomiota, on kuitenkin ”Ozempic-kasvot”. Tämä termi viittaa kasvojen rakenteen muutoksiin, joita jotkut käyttäjät ovat kokeneet laihtuksen jälkeen lääkkeen avulla.

Kun kehon rasva vähenee nopeasti - mikä tapahtuu usein, kun laihdutetaan paljon lyhyessä ajassa - se voi johtaa kasvojen volyymin menetykseen. Tämä aiheuttaa ihon roikkumisen ja kasvojen ikääntymisen. Lääkkeelle, jonka on tarkoitus parantaa terveyttä, tämä sivuvaikutus voi tuntua paradoksaaliselta: saatat tuntea ollosi terveemmäksi, mutta peilikuva osoittaa toisin.

Ja on tärkeää tietää, että

tietoa Ozempicin sivuvaikutuksista hyvin pitkäaikaisessa käytössä ei tunneta. Mitä tapahtuu, jos käytät Ozempicia vuosikymmeniä. Kukaan ei voi tietää sitä vielä tässä vaiheessa.

Ozempic herättää paljon kysymyksiä paitsi terveydestä myös etiikasta ja yhteiskunnasta. Tärkeä näkökohta on lääkkeen hinta ja saatavuus. Ozempic on kallis, ja monille ihmisille hinta voi olla ratkaiseva tekijä siinä, voivatko he saada lääkkeitä. Tämä luo potentiaalista eriarvoisuutta terveydenhuollossa, jossa hoito, joka voisi hyödyttää monia ihmisiä, ei välttämättä ole saatavilla pienituloisille.

Lisäksi on olemassa riski, että diabetesta sairastavat henkilöt käyttävät Ozempicia ainoastaan laihtuttamiseen. Sairauteen tarkoitettua lääkettä tulee joissakin piireissä oikotie ohuempaan ulkonäköön, mikä voi

johtaa riippuvuuteen ja sivuvaikutuksiin terveillä ihmisillä. Kysymys kuuluu, onko tämä yhteiskunnan ongelma vai onko se yksilön päätettävissä. Joka tapauksessa se muistuttaa meitä siitä, miten monimutkaista lääketieteen etiikka voi olla ja miten vaikeaa on vetää raja välttämättömän ja pelkästään toivottavan välille.

Ozempic on kiistatta mullistanut tyyppin 2 diabeteksen hoidon, ja sillä on osoitettu olevan merkittäviä etuja painonpudotuksessa ja sydämen terveydelle. On vaikea sulkea silmiä tämän lääkkeen potentiaalista - ei vain yksilöille vaan koko terveydenhuoltojärjestelmälle. Mutta ihmelääketiede on ehkä liioittelua.

Ozempic ei ratkaise kaikkea, ja on tärkeää ymmärtää, että lääkitykseen liittyy riskejä ja eettisiä kysymysmerkkejä.

Ozempicin kasvat ovat muistutus siitä, että kaikella muutoksella on haittapuolensa, ja lääkkeen hinta ja saatavuus muistuttavat meitä terveydenhuollossa edelleen vallitsevasta eriarvoisuudesta.

Ehkä Ozempic on enemmän aikamme lääketieteellisten pyrkimysten symboli: tehokas työkalu, joka oikealla käsittelyllä voi auttaa monia, mutta joka myös muistuttaa meitä siitä, kuinka tärkeää on ottaa askel taaksepäin ja nähdä kokonaiskuva. Tulevaisuus näyttää, oliko Ozempic lääketieteellinen villitys vai pitkäaikainen ratkaisu suurimpiin terveysongelmiimme – siihen asti meidän pitäisi ottaa tämä ”ihme” vastaan silmät auki ja terveellä varovaisuudella.

Ozempic on reseptilääke. Sitä tavataan Suomessa, mutta siitä on tullut niin suosittu, että sitä voi joskus olla vaikeaa saada. Kuukauden hoito maksaa yli 100 €.

RUSSIAS WAR AGAINST UKRAINE

President Presented State Awards on the Eve of Energy Workers' Day

VENÄJÄN INFLAATIO

Ruplan, hyperinflaation ja pyhän väliintulon ihme: Venäjän taivaallinen talouspolitiikka

Kun talous on syöksykierteessä, setelipainot käyvät kuumina ja rupla on romahtamisen partaalla, mitä tehdään? Venäjällä vastaus on osoittautunut yhtä luovaksi kuin epätoivoiseksi: turvaututaan Jumalaan. Ortodoksinen kirkko, patriarkka Kirillin johdolla, on ottanut tehtäväkseen ratkaista maan talouskriisin – ei talousuudistuksilla tai rahoituspoliittisilla toimilla, vaan rukouksilla. Kyllä, rukouksilla inflaatiota vastaan, ruplan vahvistumisen puolesta ja dollaria vastaan.

Talous liukuu – mitä on tapahtunut?

Tämän taivaallisen intervention taustalla on maanpäällinen todellisuus. Kreml väittää virallisesti, että inflaatio Venäjällä on 8 %. Jo se on ongelmallista tavalliselle kansalaiselle, mutta virallisten lukujen takana piilee toinen todellisuus: joidenkin arvioiden mukaan todellinen inflaatio on jopa 50 %, ja hyperinflaatio kolkuttelee ovelta.

Mikä on syynä? Yksi merkittävä tekijä on setelipainojen ylikierrokset. Ukrainan sodan rahoittaminen on vaatinut valtavia summia, ja valtio on katsonut parhaaksi painaa lisää rahaa kustannusten kattamiseksi. Lisäksi armeijan värväytyneille on raportoitu maksettavan

valtavia bonuksia – jopa kolme miljoonaa ruplaa per sotilas. Tämä yhdistelmä on nostanut hintoja, heikentänyt ruplaa ja luonut noidankehän, jossa korot nousevat ja valuuttaan kohdistuva epäluottamus kasvaa.

Venäjän keskuspankki on vastannut nostamalla ohjauskorkoa 21 prosenttiin, ja vuoden loppuun mennessä se voi nousta jopa 25 prosenttiin. Rupla on menettänyt arvoaan dollariin nähden 20 % vain muutamassa viikossa, ja maan talous näyttää olevan syöksykierteessä.

Jumala talousasiantuntijana

Kun talouspolitiikka ja pragmaattiset ratkaisut eivät enää tunnu riittävän, ei ehkä ole yllättävää, että Venäjä kääntyy korkeamman voiman puoleen. Patriarkka Kirill, joka tunnetusti on aina valmis seuraamaan Kremlistä tulevia ohjeita, on määrännyt erityisiä rukouksia inflaatiota vastaan. Näitä rukouksia pidetään alkuun luostareissa ilman maallikoiden läsnäoloa – ehkä siksi, ettei talouskriisin laajuus herättäisi lisää huolta.

Mutta tämä on vasta alkua. Jos alkuvaiheen rukoukset eivät tuota tulosta, kaikki Venäjän kirkot mobilisoidaan tässä hinnannousuja vastaan suunnatussa taistelussa. Samanaikaisesti rukoillaan myös „dollarin kukistamisen“ ja ruplan vahvistumisen puolesta. Ikään kuin valuuttamarkkinat reagoisivat

pyhään veteen ja ristinmerkkeihin.

Entä jos tämäkään ei auta? Silloin luovassa on jotain vielä näyttävämpää: massiivinen uskonnollinen kulkue Moskovan tai Pietarin kaduilla, jonka tarkoituksena on suojella Venäjää ja sen kansaa taloudellisilta vaikeuksilta.

Karua kontrastia todellisuuteen

On vaikea olla kohtamatta kulkueita tällaisille toimenpiteille. Samaan aikaan kun muu maailma kamppailee inflaation kanssa korkojen nostolla, finanssipoliittisilla ja kansainvälisellä yhteistyöllä, Venäjä

luottaa hengellisiin ratkaisuihin. Taloustieteilijät analysoivat tavaroiden, palvelujen ja pääoman liikkeitä, kun taas patriarkka Kirill todennäköisesti etsii vastauksia psalmeista.

Mitä tämä kertoo Venäjän taloudellisesta tilasta? Parhaimmillaan kyseessä on symbolinen ele, yritys luoda toivoa väestölle, joka tuntee kriisin vaikutukset yhä pahemmin. Pahimmillaan tämä on tragikoominen osoitus siitä, että hallinnolla ei ole todellisia keinoja tilanteen ratkaisemiseksi.

Inflaation uusi vihollinen: kulkueet ja

rukoukset

Ajatus siitä, että uskonnollinen kulkue voisi vahvistaa ruplaa ja laskea hintoja, vaikuttaa useimmista absurdilta, mutta se kuvastaa Venäjän laajempia ongelmia. Maan talous on niin kietoutunut sodan kustannuksiin, korruption ja poliittiseen epävarmuuteen, ettei perinteisillä keinoilla enää näytä olevan vaikutusta.

Jos rukoukset ja kulkueet todella ratkaisivat nämä ongelmat, se jää nähtäväksi. Mutta jos edes Jumala ei kykene pelastamaan ruplaa sen vapaapudotukselta, kuka sitten pystyy?

VENÄJÄN TALOUS

Onko hyperinflaatio tulossa Venäjällä?

Analyysi Venäjän talouskriisistä

Venäjän taloudella on edessään yksi nykyajan suurimmista haasteista. Ukrainan hyökkäystä seuranneet talouspakotteet yhdistettynä yhä eristyneempään asemaan maailmanmarkkinoilla ovat luoneet täydellisen myrskyn Venäjän ruplalle.

Ohjauksen jyrkkä nosto 21 prosenttiin ja mahdolliset lisänostot ovat selvä merkki siitä, että Venäjän keskuspankki yrittää taistella hallitsematonta inflaatiota vastaan.

Viralliset tilastot vs. todellisuus

Venäjän hallitus ilmoittaa inflaation olevan noin 8%. Taloustieteilijät ja asiantuntijat ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että tämä luku ei vastaa todellista tilannetta. Tavaroiden, erityisesti elintarvikkeiden ja muiden perushyödykkeiden, kasvava kysyntä yhdistettynä toimitusketjujen häiriöihin on johtanut hintojen merkittävään nousuun. Monet venäläiset todistavat, että elintarvikkeiden ja muiden perushyödykkeiden hinnat ovat yli kaksinkertaistuneet viimeisen vuoden aikana.

Setelipuristimet käyvät kuumina

Ukrainan sodan rahoittamiseksi ja öljyn ja kaa-

sun viennistä saatavien tulojen vähenemisen kompensoimiseksi Venäjän hallitus on joutunut painamaan suuria määriä rahaa. Tämä on johtanut liikkeessä olevan rahan tarjonnan jyrkkään kasvuun, mikä puolestaan kiihdyttää inflaatiota. Vapaa valuuttakauppa on poistettu, ja rupla on heikentynyt jyrkästi muihin valuuttoihin nähden. Vaikka virallinen valuuttakurssi on 100 ruplaa dollaria kohti, käytännössä venäläisten on mahdollista ostaa dollareita tällä kurssilla.

Väestö paniikissa

Taloudellinen epävarmuus on lisännyt Venäjän väestön ahdistusta. Monet venäläiset yrittävät suojata säästöjään ostamalla fyysistä omaisuutta, kuten asuntoja ja elintarvikkeita. Tattarin hamstrausilmiö, joka on venäläisen ruokavaliion peruselintarvike, on yleistynyt.

Hyperinflaation riski

Hyperinflaation riski Venäjällä on suuri. Historiallisesti maat, jotka ovat kärsineet vastaavista talouskriiseistä, ovat usein kokeneet hyperinflaatiota. Hyperinflaatio on erittäin korkea inflaatio, joka voi johtaa maan talouden täydelliseen romahkamiseen. Hyperinflaation välttämiseksi Venäjän hallituksen on ryhdyttävä voimakkaisiin toimenpiteisiin talouden vakauttamiseksi ja sijoittajien ja väestön luottamuksen palauttamiseksi.

Hyperinflaatio voi tapahtua hyvin nopeasti, jolloin väestö kärsii jostakin, jota voitaisiin kutsua massapsykoosiksi, ja

kaikki kiirehtivät kaupoihin samanaikaisesti päästäkseen eroon lähes arvottomista seteleistään.

Tämä ei ole jotain uutta Venäjällä. 90-luvun alussa Venäjällä oli yli 1000%:n inflaatio. Lyhyessä ajassa rupla menetti yli 90% arvostaan.

Korkea inflaatio, ulkomaisen valuutan saatavuuden heikkeneminen ja lisääntynyt epävarmuus ovat suuri uhka Venäjän väestön elintalolle. Jos Venäjän hallitus ei onnistu kääntämään suuntausta, maa on vaarassa ajautua syvään talouskriisiin, jolla on pitkäaikaisia seurauksia. Pahin mahdollinen seuraus on hyperinflaatio.

Mahdollisen hyperinflaation seuraukset Venäjän väestölle

Hyperinflaatiolla, erittäin korkealla inflaatiolla, olisi tuhoisia seurauksia Venäjän väestölle. Tässä on joitain todennäköisimpiä

tuloksia:

Huomattavasti heikentynyt ostovoima: Raha menettää nopeasti arvonsa, mikä tarkoittaa, että palkoista ja säästöistä tulee arvottomia. Paniikin ostaminen kiihtyy, ihmiset ostavat kaiken mitä voivat, kunhan saat jotain ruplaan ja lopulta kaikki hyllyt ovat tyhjiä. Ihmiset eivät enää pysty ostamaan tavaroita ja palveluja, joita he tarvitsevat selviytyäkseen.

Sosiaaliset levottomuudet ja epävakaus: Talouskriisi johtaa usein yhteiskunnallisiin levottomuuksiin ja poliittiseen epävakauteen. Tyytymättömyys hallitukseen voi lisääntyä, mikä voi johtaa mielenosoituksiin ja mielenosoituksiin.

Nälkä ja aliravitsemus: Elintarvikkeiden korkeat hinnat vaikeuttavat ihmisten saada tarpeeksi ruokaa. Tämä voi johtaa nälkään ja aliravitsemuk-

seen, erityisesti lasten ja vanhusten keskuudessa.

Elinikäisten säästöjen menetys: Eläkkeet, säästötilit ja muut säästöt pyyhitään pois. Monet ihmiset menettävät kaiken, minkä eteen he ovat työskennelleet koko elämänsä ajan.

Pakeneminen maasta: Monet yrittävät lähteä maasta löytääkseen paremmat elinolot. Tämä voisi johtaa joukkopakenoon ja aiheuttaa lisäongelmia naapurimaille.

Yhteiskunnan hajominen: Hyperinflaatio voi johtaa yhteiskunnan hajoomiseen rikollisuuden ja väkivallan lisääntyessä.

Luottamuksen menetys talousjärjestelmään: Ihmiset menettävät luottamuksensa talousjärjestelmään ja Venäjän ruplaan. Tämä voi johtaa vaihtokaupan tai vaihtokaupan lisääntymiseen käyttöön.

FM SERGEY LAVROVIN LAUSUNTO SUOMESTA

UM Sergey Lavrov on väärässä

Kommentti:

Venäjän ulkoministerin Sergei Lavrovin tuoreet kommentit Suomesta Tucker Carlsonin haastattelussa paljastavat syvästi virheellisen käsityksen historiasta, kansainvälisistä suhteista ja globaalien liittoutumien muuttuvasta dynamiikasta. Hänen väitteensä, jotka syyttävät Suomea paluusta 20. vuosisadan alun uskollisuuksiin, ovat yhtä epätarkkoja kuin tulehduttaviakin.

Lavrovin lausunto viittaa siihen, että Suomen päätös liittyä Natoon vuonna 2023 johtui piilevästä vihamielisyydestä Venäjää kohtaan, rinnastaen Suomen modernin linjauksen sen toimiin toisen maailmansodan aikana, jolloin se teki väliaikaisesti yhteistyötä natsi-Saksan kanssa. Tämä vertailu paitsi vääristää historiallista todellisuutta myös jättää huomiotta kontekstin ja motiivit Suomen viimeaikaisen valintojen takana.

Nato-jäsenyyden konteksti

Suomi oli vuosikymmeniä puolueettomuuden ruumiillistuma. Toisen maailmansodan jälkeen Suomi kulki herkällä nuoralaköydellä säilyttäen ystävälliset suhteet Neuvostoliittoon ja myöhemmin Venäjään samalla integroituen länsimaisiin taloudellisiin ja kulttuurisiin rakenteisiin. Lavrovin nostalginen kuvaus saunadiplomatiasta ja jääkiekko-otteluis-

ta heijastaa tätä pragmaattisen rinnakkaiselon aikaa.

Maailma muuttui kuitenkin dramaattisesti vuonna 2022, kun Venäjä aloitti provosoimattoman hyökkäyksensä Ukrainaan. Tämä hyökkäys ravisteli Eurooppaa sen ytimiä myöten ja sai kansakunnat arvioimaan uudelleen turvallisuusstrategioitaan. Suomelle, jolla on pitkä yhteinen raja Venäjän kanssa, hyökkäys oli karu muistutus sen haavoittuvuudesta. Muistot talvisodasta (1939–1940), jolloin Suomi vastusti sankarillisesti Neuvostoliiton hyökkäystä, nousivat uudelleen pintaan. Tämä historiallinen kokemus yhdistettynä Ukrainan konfliktin järkyttävään raakuuteen muutti Suomen yleistä mielipidettä perusteellisesti.

Ennen vuotta 2022 merkittävä enemmistö suomalaisista vastusti Nato-jäsenyyttä. Viikkoja sen jälkeen, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, vastustus muuttui ylivoimaiseksi tueksi liittoumaan liittymiselle. Lavrovin narratiivi jättää tämän muutoksen sopivasti huomiotta, mikä viittaa siihen, että Suomen päätöstä ajoi vihamielisyys eikä välttämättömyys.

Hitler-vertailu: väärä ja loukkaava analogia

Ehkä räikeintä Lavrovin lausunnossa on hänen ehdotuksensa siitä, että Suomen Nato-jäsenyys linjaisi sen

Adolf Hitlerin ideologian kanssa. Tämä väite on sekä historiallisesti epätarkka että syvästi loukkaava.

WCommons. Public Domain

Toisen maailmansodan aikana Suomen väliaikainen yhteistyö natsi-Saksan kanssa oli selviytymiskysymys, ei ideologia. Neuvostoliiton hyökättyä talvisodassa Suomi haki apua kaikkialta, jopa Saksasta, suojellakseen suvereniteettiaan. Kumppanuus oli mukavuuskumppanuus ja laajuudeltaan rajallinen. Toisin kuin akselivallat, Suomi ei omaksunut fasismia tai Hitlerin laajempaa agendaa.

Vertailu hajoaa entisestään, kun sitä sovelletaan nykypäivän geopolitiiseen maisemaan. Nato on puolustusliitto, jonka juuret ovat demokraattisissa arvoissa ja keskinäisessä suojelussa, ei valloituksessa tai ylivallassa.

Hitlerin hallintoa sen sijaan määrittivät imperialismi, kansanmurha ja totalitarismi. Suomen Nato-jäsenyyden rinnastaminen sodanaikaisiin toimiin on paitsi harhaanjohtavaa, myös vähentää toisen maailmansodan aikana tehtyjen julkimuksien vakavuutta.

Mitä Lavrov erehtyy puolueettomuudesta

Lavrovin väite, että Suomi luopui puolueettomuudesta piilevän vihamielisyyden tai kärsimättömyyden vuoksi, on yhtä harhaanjohtava. Puolueettomuus palveli Suomea hyvin vuosikymmeniä, mutta puolueettomuus on kannattavaa vain, kun molemmat osapuolet kunnioittavat sitä. Hyökkäämällä Ukrainaan Venäjä osoitti, ettei se kunnioita naapureidensa suvereniteettia.

Hyökkäys ei ollut yksittäinen tapaus, vaan osa laajempaa Venäjän aggression mallia, mukaan lukien Krimin liittäminen Venäjään vuonna 2014 ja interventiot Georgiasa ja Moldovassa. Näiden ennakkotapausten edessä Suomi teki järkevän päätöksen hakea Naton tarjoamaa kollektiivista turvallisuutta. Se ei ollut valinta Venäjää vastaan, vaan valinta Suomen turvallisuuden ja itenäisyyden puolesta.

Todellisen katalyytin huomiotta jättäminen: Venäjän toimet

Lavrov jättää sopivasti huomiotta Venäjän omien toimien keskeisen roolin Euroopan turvallisuusympäristön muokkaamisessa. Hyökkäys Ukrainaan rikkoi kansainvälistä oikeutta, heikensi luottamusta ja horjutti alueen vakautta. Näiden tosiasioiden itsetutkiskelun tai tunnustamisen sijaan Lavrovin kommentit kääntävät syyt Suomelle ja muille länsimaille.

Ironia on räikeää.

Venäjän aggressio on ajanut Suomen ja Ruotsin kaltaiset maat luopumaan pitkäaikaisesta puolueettomuuspolitiikastaan. Lavrovin kieltäytyminen tunnustamasta tätä syy-seuraussuhdetta korostaa Kremlin laajempaa haluttomuutta kohdata omien päätösten seurauksia.

Tie eteenpäin vaatii rehellisyyttä

Lavrovin kommentit Suomesta eivät ole vain vääriä – ne ovat menetetty mahdollisuus. Sen sijaan, että Venäjän johto lietsoo kaunaa perusteettomilla syytöksillä, se voisi pohtia, miksi sen naapurit tuntevat tarvetta liittoutua sitä vastaan. Suomen Nato-jäsenyys ei ole vihamielisyyden julistus Venäjää kohtaan, vaan pragmaattinen vastaus yhä arvaamattomampaan ja aggressiivisempaan naapuriin.

Jos Venäjä todella haluaa palauttaa luottamuksen naapureihinsa, sen on aloitettava puuttamalla tämän epäluottamuksen perimmäisiin syihin. Se alkaa Ukrainan sodan lopettamisesta, kaikkien kansojen itsemääräämisoikeuden kunnioittamisesta ja aidon diplomatian käyttämisestä propagandistisen retoriikan sijaan. Siihen asti Lavrovin kommentit vain syventävät kuilua Venäjän ja muun Euroopan välillä.

Viime kädessä vastuu Venäjän eristämisestä ei ole Suomella, Natolla tai lännellä, vaan suoraan Kremlinillä itsellään.

Sergey Lavrov 6.12.2024

"Katso, olemme olleet hyvin ystävällisiä esimerkiksi Suomen kanssa. Yhdessä yössä suomalaiset palasivat toisen maailmansodan valmistelun alkuvuosiin, kun he olivat Hitlerin parhaita liittolaisia. Ja kaikki tämä puolueettomuus, kaikki tämä ystävyys, saunassa käyminen, yhdessä pelaamalla jääkiekkoa, tämä kaikki katosi yhdessä yössä. Joten ehkä tämä oli syvällä heidän sydämissään, ja puolueettomuus ja höveliäisyys rasittivat heitä, en tiedä."

"Titta, vi har varit väldigt vänskapliga med Finland, till exempel. Över en natt kom finnarna tillbaka till de första åren av förberedelserna för andra världskriget när de var Hitlers bästa allierade. Och all denna neutralitet, all denna vänskap, att bada bastu tillsammans, spelade hockey tillsammans, allt detta försvann över en natt, så det här var kanske djupt i deras hjärtan, och neutraliteten belastade dem, och hövligheten belastade dem, jag vet inte."

"Look, we have been very friendly with Finland, for example. Overnight, the Finns came back to the early years of preparation for World War II when they were best allies of Hitler. And all this neutrality, all this friendship, going to sauna together, playing hockey together, all this disappeared overnight. So maybe this was deep in their hearts, and the neutrality was burdening them, and niceties were burdening for them. I don't know."

«Слушайте, наприклад, ми були дуже дружні з Фінляндією. За одну ніч фіни повернулися до перших років підготовки до Другої світової війни, коли вони були найкращими союзниками Гітлера. І весь цей нейтралітет, вся ця дружба, відвідування сауни разом, разом граючи в хокей, усе це зникло за одну ніч, тож, можливо, це було глибоко в їхніх серцях, і нейтралітет обтяжував їх, і ніжності обтяжували їх».

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä urauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevästi 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)
BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)
OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)
IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)
** ASAP:** Mahdollisimman pian (Tulen syyttämään jonkun alle... kiva)
FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)
Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)
PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto
JPG: Joint Photographic Experts Group (suositettu kuvatiedostomuoto)
GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)
TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)
WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)
HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)
GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)
Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)
DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)
VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)
TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saadaksesi lisätietoja)
TBD: Ole luja (selvitäme edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisiien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisenaan pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat he, jotka lukevat Waasan päivälehteä

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

República's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Kärlöfestivali
detona
veekka!

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör nart av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE
vpress.se/hi

EN IT press.
Grunden för
lycka och de-
mokrati

Kommittéens utredningens djupgående konsekvenser för Finland under de kommande 50 åren

**KÖR-
FESTIVALEN**

Sinebrychhoff
konstmuseum

Kremlin gör nart av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE
vpress.se/hi

Enligt gravet
brädslande åt-
gärder

**Pain-maja, en
Pörtomdiktare**

**Puccinis
"TOSCA" KOM-
MER TILL VASA
I JANUARI**

Sinebrychhoff
konstmuseum

Kremlin gör nart av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE
vpress.se/hi

Wasa Dagblad
Photo Supplement

**Sinebrychhoffin
taidemuseo**

**Sinebrychhoffin
konstmuseum**

**Sinebrychhoffin
Art Museum**

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

**Pörtom kyrka
Pirttikylän kirkko
The Church in Pörtom**

WASAAN PÄIVÄLEHTI
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

**Ihana kuofestivaali
tulossa!**

Tasavallan presidentin Alexander Stubb Vaasassa 27.4.2024

Jeff Goodell: The Heat will kill you first

Kaleva kilpailut Vaasassa 27-30.6

**Hylkeenpyynti
Raippaluodossa
1895**

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE
vpress.se/hi

WASAAN PÄIVÄLEHTI
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

**Hylkeenpyynti
Raippaluodossa
1895**

**WASA LEHDISTÖ:
Ummellisuuden ja
demokratian perusta**

**KUORO-
FESTIVAALI**

Sinebrychhoffin taide-
museo

Venäjän omittainen
diplomaattinen kieli

HERE WE ARE
vpress.se/hi

WASAAN PÄIVÄLEHTI
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

**Puccinin "Tosca" Näin löydät tie-
oppaan on tulos-
en Vaasaan**

**NAISTEN ÄÄNI-
elämäkertakirjasto**

**KUORO-
FESTIVAALI**

Sinebrychhoffin taide-
museo

Venäjän omittainen
diplomaattinen kieli

HERE WE ARE
vpress.se/hi

WASA DAILY
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

Mysterious green
giants in the La-
si-palatsi square,
Helsinki

Mystical East in Ika-
noja
All EU-candidates

**Puccinis "Tosca" is
coming to Vaasa**

ROAD CHURCHES
The Kremlin mocks
its opponents

HERE WE ARE
vpress.se/hi

WASA DAILY
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

**What a
wonderful
short week
we have
ahead of
us! - Vaasa
Choir Festi-
val 2024 2-
11.1.2024**

Cycling Week in
Vaasa this week

Climate Change's
Profound Impact
on Finland

Kaleva Games in Vaasa
27-30.6

Just After-Orlson
ROD CHURCHES

The Kremlin mocks
its opponents

HERE WE ARE
vpress.se/hi

WASA DAILY
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

**CHOIR
FESTIVAL**

**A Free Place:
The Hedrick of
Happiness and
Humoracy**

ROAD CHURCHES
The Kremlin mocks
its opponents

HERE WE ARE
vpress.se/hi

WASA DAILY
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

Mysterious green
giants in the La-
si-palatsi square,
Helsinki

Mystical East in Ika-
noja
All EU-candidates

**Puccinis "Tosca" is
coming to Vaasa**

ROAD CHURCHES
The Kremlin mocks
its opponents

HERE WE ARE
vpress.se/hi

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

**Fero Järnefelt
(1863-1937)**

Wasa Daily
Wasa Dagblad
Photo Supplement

**I K Inha (1865-1930)
I Replot 1895
Raippaluodossa 1895**

WASAAN PÄIVÄLEHTI
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

Tasavallan pre-
sidentti Alexan-
der Stubb Vaa-
sassa 27.4.24

Jeff Goodell:
The Heat will
kill you first

Kaleva kilpailut
Vaasassa 27-
30.6

Jussi Adler-Ol-
sen

Vaasaan istu-
telaan 70 000
pöytä

**Hylkeenpyynti
Raippaluodossa
1895**

HERE WE ARE
vpress.se/hi

WASA DAILY
No 17 Sundag, 29. Desember 2024 ISSN 0950-9214

Finland's pre-
sident Alexander
Stubb
in Vaasa
27.4.2024

Vaasa War
Museum is
open today
12-14

A free for everyone in
Vaasa

ROAD CHURCHES

HERE WE ARE
vpress.se/hi

TAMMIKUUN HOROSKOOPPI

Tammikuun 2025 horo- skoopit: Nau- ra uusi vuosi käyntiin

Oinas (21.3.-19.4.): Ryntäät tammikuuhun kuin kofeiinipäissään vuoriin kiipeävä vuohi. Muista, ettei jokainen kukkula ole kiipeämisen arvoinen – varsinkaan, kun Netflixissä on uusia sarjoja.

Härkä (20.4.-20.5.): Olet tammikuussa itsepäisen optimistinen. Joku ehdottaa sinulle lehtikaalismoothieta. Älä suostu. Makuhermosi ansaitsevat parempaa.

Kaksoset (21.5.-20.6.): Kaksoispersoonallisuutesi loistaa tänä kuukautena – liityt joko joogakurssille tai katsot rikosdokumentteja pizza kädessä. Molempia voi pitää voittona.

Rapu (21.6.-22.7.): Koti on tammikuussa

sinun turvasatamasi. Valitettavasti niin on myös jääkaappisi. Muista: välipalat ovat tunteita.

Leijona (23.7.-22.8.): Uusi vuosi, uusi sinä! Mutta rehellisesti, joulukuussa ostamasi kruunu ei ole lähdösä päästäsi. Jatka hallitsemista, kuninkaallinen.

Neitsyt (23.8.-22.9.): Olet jo värittänyt ja järjestänyt uuden vuoden lupauksesi. Rentoudu – unohdat ne kuitenkin helmikuuhun mennessä.

Vaaka (23.9.-22.10.): Tasapainon hakusi joutuu koetukselle, kun sohva ja kunto-salikortti taistelevat huomiostasi. Spoileri: sohva voittaa.

Skorpioni (23.10.-21.11.): Säteilet mystiikkaa tammikuussa. Tai ehkä kyse on vain siitä, että unohdit vastata viime vuoden viesteihin. Jatka arvoitukseisuutta.

Jousimies (22.11.-

21.12.): Kaipaavat seikkailua tänä vuonna. Mutta suurin matkasi saattaa olla postilaatikolle aamutossut jalassa. Pikkuhiljaa eteenpäin.

Kauris (22.12.-19.1.): Nyt on sinun aikasi, vuohi! Kiipeät niin uratikkaita kuin liukkaita katuja päättäväsyydellä. Yritä olla liukastumatta kummassakaan.

Vesimies (20.1.-18.2.): Tähdet ennustavat älyllisiä oivalluksia tammikuulle. Tai ehkä vain ratkaiset Wordlen kahdella arvauksella. Nerokkuutta sekkin.

Kalat (19.2.-20.3.): Tunteesi heilahtelevat korkealla, mutta niin hehkuu myös hurmasi. Hyödynnä se ja suostuttele joku kolaamaan lumityöt puolestasi.

UUTISIA 100 VUOTTA SITTEN

Sunnuntai, 29 joulukuuta, 1924

Tämä on fiktiivinen päivälehti, joka sisältää täysin autenttisia uutisia tasan 100 vuoden takaa ja jonka tarkoituksena on antaa lukijalle käsitys siitä, miltä arki tuolloin näytti.

Torppari Johan Mickelsson Thel Särkimosta hukkuu

WASA POSTEN

Hukkunut. Viime viikolla, kun torppari Johan Mickelsson Thel Särkimo skäristä lähti jalkaisin jään yli Lövsundista kotiinsa Dalasaarelle, jää murtui ja hän päätyi märkään paikkaan, josta kukaan ei ehtinyt pelastaa häntä hänen eläessään. Hänen on täytynyt olla noin 60-vuotias. Hänen vaimonsa ja muut vain seisovat nyt suremassa hänen hautaisissaan.

Surullinen loppu ajamiselle.

Auto-onnettomuus jouluaattona. Yksi henkilö kuoli

Jouluaattona 7 hengen seurue, 6 miestä ja 1 nainen, lähti Viipurista matkalle Tienhaaraan pienellä kuorma-autolla, joka kuului kauppaan. Kupsunen. Paluumatkalla auto ajoi tien ojaan. Yksi seurueesta, myymäläapulainen Paakkonen, murskasi päänsä niin, että hänen aivonsa työnnettiin ulos. Tietenkin hän kuoli heti. Kaksi ihmistä loukkaantui vakavasti. Onnettomuus tapahtui alamässä.

Raippaluoto

Kiinteistöjen ostot. Maanviljelijät Emil Hackans ja Anton Sand Björkön Replotissa valmistautuvat parhaillaan ostamaan Hangossa asuvalta liikemies Bredenbergitä Siuntion pitäjässä sijaitsevan suuremman maatilan 1-00 000 mk:n summalla, joka sisältää myös luonteenra-

kennuksen, hevosissa ja 9 lehmässä.

Turun tuomiokirkon malja

Suomen Kööpenhaminan suurlähetystö on saanut virallisen tiedon, että tanskalaisien Turun tuomiokirkosta ajoissa viemä malja entisöidään kahden kuukauden kuluttua, jolloin tilattujen kappaleiden odotetaan olevan valmiita.

Maarianhamina saa kirkon.

Nyt on lopullisesti päätetty, että Maarianhaminan kirkko sijoitetaan pohjoiseen ja etelään kulkevalle esplanadille, kansakoulun ja Ursåns gårdin puoliväliin. Kirkko saa siten paikan, joka muistuttaa jossain määrin Vaasan kaupunginkirkon paikkaa.

Rattijuoppo ajaa ihmisen kuolemaan.

Viime lauantaina Vahdolla järjestetyissä häissä Turusta oli saapunut auto, jota ajoi kuljettaja Santeri Fors. F. joi itsensä hääpihalla niin humalassa, että hänet oli poistettava. Sen jälkeen hän alkoi ajaa autoaan järjettömästi ympäriinsä, ja yksi häävierasta, maanviljelijän poika Juho Aaltonen, jäi auton alle ja loukkaantui niin pahasti, että kuoli. Fors pakeni autolla, mutta jäi myöhemmin loukkuun torppaan Maskussa.

Pojat ruudinvalmis-

tajina.

Pari Orpolan orpokodin vankia, Harry Ekman ja Reino Varinovski, olivat taannoin Turussa ostaneet kupariputken ja kemikaaleja, joista he valmistivat ruutimaista seosta. Kun pojat käyttivät kupariputkea aseena tiistaina, poika Ekman osoitti aseella ystävänsä, joka sai osuman toiseen olkapäähän. Haavoittunut mies vietiin lääninsairaalaan, josta ilmoitettiin, että hänen tilansa on vakava. Voi U.

Pohjalaiset Amerikassa.

Chicagolainen sanomalehti "Svenska Tribunen-Nyheter" on ottanut tehtäväkseen esitellä sanoja ja kuvia merkittäviä suomenruotsalaisia Amerikassa. Toistamme tässä parin riimun olennaiset osat.

Maalahden asukas rakentajana,

Lehti korostaa, että pohjanmaalaiset ruotsalaiset ovat yleensä taitavia kirvesmiehiä ja kirvesmiehiä, ja esittelee näin tunnetun rakennusurakoitsijan John Dahlan San Franciscossa. John Dahla syntyi Malaxissa vuonna 1882 ja tuli kultamaahan jo 20-vuotiaana nuorena. Pojalla oli hyvä sää, sillä hän suuntasi suoraan egyptiläisiin liharuukkuihin, toisin sanoen lännen alueille, joissa rohkeat voisivat ansaita tulevaisuutta ja rahaa. Ja niin John Dahla iski "kuninkaan ja maan puolesta". Vaikka liha tuoksui kattilassa, hänen sanotaan pystyneen

nappaamaan liian suuria paloja alkuaikoina, sillä monet seisovat täällä haarukat täydessä vauhdissa ja ovat päättäneet saada "parhaan palan". 16 täyttä vuotta hän palveli muita, aika jakautui suunnilleen tasan Pacific Gas and Electric Co: n ja Universal Electric Co: n kesken. Tästä kovasta

työstä kertyneillä säästöillä hän aloitti oman yrityksensä vuonna 1919 sähkö- ja rakennusurakoitsijana, ja hän on siitä lähtien johtanut tätä liiketoimintaa suhteellisen suurella menestyksellä. Monet ovat rakennuksia, jotka Dahla on rakentanut San Franciscoon.

**FORD FORDOR
SEDAN**

4—5 hengen umpivaunu saapunut.

Yleisölle ei ole koskaan tarjottu rahoilleen suurempaa vastinetta kuin nyt katetuilla FORD-vaunuilla. Hauskan ulkonäkönsä, mukavan sisustuksensa ja vankan rakenteensa kautta on sillä etuja, joita tavataan vain paljon kalleimmissa vaunuissa.

Katettu FORD-vaunu on ulkonäöltään siisti, kaunispiirteinen ja komea. Lakkaukset säilyttävät kiiltoaan rajoittomasti kauan. Voi olla ylipäänsä ajaessaan FORDIA missä seurasu tahansa.

Ne ovat keveitä, mutta voimakkaita, helpot ajaa ja panna säilytön, halvat käyttää ja hoitaa sekä aina luotettavat. Hyödyllisinä, mukavina ja kauneina täyttävät ne kaikki ensisuunnittelun liikutavallineelle asetettavat vaatimukset.

Kauneus ja hyöty.

Hinta ainoastaan Smk. 38,425, rahti ostajan paikkakunnalle erikseen. Käykää katsomassa näyte-vaunua.

Vaasan Auto Osakeyhtiö

Hovipuisto 20. Puh. 8 29. 14686

HUUMORI SATA VUOTTA SITTEN

SÄÄ-PELI.

Herkkä nainen:

– Tunnen sen aina, kun sataa, jaloissani ja selässäni.

Herkkä herrasmies:

– Tunnen myös kaikki säänn muutokset. Toissa yönä heräsin barometrin putoamiseen.

– Ne eivät ole mahdollisia!

– No, näethän, se putosi lattialle.

LESKI

Opettaja kysyi: — Voi-ko joku teistä selittää minulle, mitä ”leski” tarkoittaa.. - Leski, vastasi pieni Anna, on vaimo, joka asui miehensä kanssa niin kauan, että tämä kuoli.

UIMAKILPAILU.

Pikku Karl oli äitinsä kanssa uintikilpailussa. Nyt seuraa - sanoi äiti - 100 metrin rintauinti naisille.

Pikku Karl: - Äiti - onko käsien käyttö kiellettyä?

EINSTEIN

— Onko nainen lukenut Einsteinin suhteellisuusteorian?

— No, en odotan, kunnes se tulee elokuvana.

OMIN JALKOILLA NÄHTY

— Minulla on hyvä ystävä, joka yleensä sanoo, ettei koskaan tiedä mistään mitään ennen kuin on omin jaloin nähnyt, mistä kenkä puristaa.

POSTIMIES

”Missä sinä olet ollut, kultaseni?” kysyi pikku Albertin äiti, kun tämä tuli kotiin parin tunnin poissaolon jälkeen. ”Kyllä, olimme ulkona Kallen ja Ollen kanssa

leikkimässä postimiestä”, vastasi kulta.

”Todellako! Miten se sitten tapahtui?”

»No, me kiersimme kaikkia taloja täällä ja laitoimme kirjeitä kaikkiin laatikoihin.»

”Mutta olivatko ne todella oikeita kirjeitä?”

»Kyllä sitten!»

»Mistä sait ne sitten?»

»Kyllä, kyllä, ne löytyvät äidin työpöydän laatikosta. Se oli avoin, ja ne olivat niin kauniita, ja niitä oli kokonainen joukko leikatuilla silkkinauhoilla sidottuina.”

UIMAKILPAILU.

Pikku Karl oli äitinsä kanssa uintikilpailussa. Nyt seuraa - sanoi äiti - 100 metrin rintauinti naisille.

Pikku Karl: - Äiti - onko käsien käyttö kiellettyä?

EINSTEIN

— Onko nainen lukenut Einsteinin suhteellisuusteorian?

— No, en odotan, kunnes se tulee elokuvana.

OMIN JALKOILLA NÄHTY

— Minulla on hyvä ystävä, joka yleensä sanoo, ettei koskaan tiedä mistään mitään ennen kuin on omin jaloin nähnyt, mistä kenkä puristaa.

POSTIMIES

”Missä sinä olet ollut, kultaseni?” kysyi pikku Albertin äiti, kun tämä tuli kotiin parin tunnin poissaolon jälkeen.

”Kyllä, olimme ulkona Kallen ja Ollen kanssa leikkimässä postimiestä”, vastasi kulta.

”Todellako! Miten se sitten tapahtui?”

»No, me kiersimme

kaikkia taloja täällä ja laitoimme kirjeitä kaikkiin laatikoihin.»

”Mutta olivatko ne todella oikeita kirjeitä?”

»Kyllä sitten!»

»Mistä sait ne sitten?»

»Kyllä, kyllä, ne löytyvät äidin työpöydän laatikosta. Se oli avoin, ja ne olivat niin kauniita, ja niitä oli kokonainen joukko leikatuilla silkkinauhoilla sidottuina.”

EI MIELIKUVITUSTA

Opettaja: Olit poissa eilen, miksi sinulla ei ole todistusta mukanas?

Opettaja: Äitini ei ollut kotona.

Opettaja: Mutta isäsi?

Opettaja: Hän ei ole tarpeeksi hyvä.

Hänellä ei ole mielikuvitusta,

KUN KUNINGAS ON POISSA

Opettaja: Kuka hal-

Viikon astronominen kuva:

Messier 106 composite.jpg

CXC: Composite image of NGC 4258 features X-rays from Chandra (blue), radio waves from the VLA (purple), optical data from Hubble (yellow and blue), and infrared with Spitzer (red). NGC 4258 is well known to astronomers for having "anomalous" arms that are not aligned with the plane of the galaxy, but rather intersect with it. Researchers are trying to understand how the giant black hole in the center of NGC 4258 is affecting the rest of the galaxy. NGC 4258, also known as Messier 106, is located about 23 million light years from Earth.

X-ray: NASA/CXC/Caltech/P.Ogle et al; Optical: NASA/STScI & R.Gendler; IR: NASA/JPL-Caltech; Radio: NSF/NRAO/VLA

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa. Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa. waasanpaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Ota yhteyttä: waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com

Ensi viikolla:

